MUST

INGETROKKEN

Ruimtelijk Perspectief Gelderland

7 focusgebieden

INGETROKKEN

Ruimtelijk Perspectief Gelderland,
7 focusgebieden
Arnhem, 29 juni 2022
www.must.nl

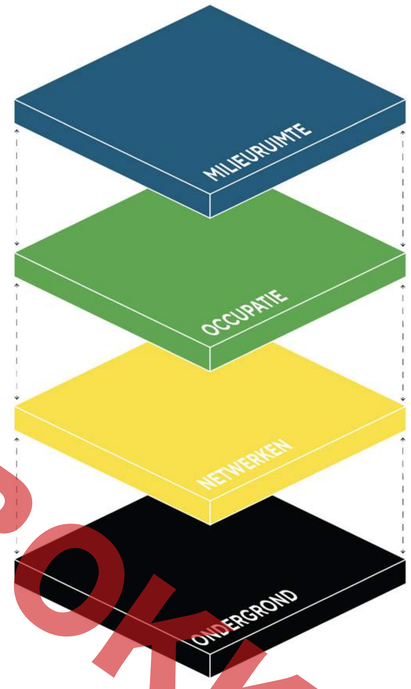
VOORWOORD

Waar we eerder dachten dat Nederland wel zo'n beetje af is staan we ook in Gelderland voor grote opgaven. Er moeten veel huizen bijgebouwd worden, windmolens en zonnepanelen moeten een plek krijgen om onze energie duurzaam op te wekken. Ook klimaatverandering en de verduurzaming van de landbouw vragen ruimte. Als we alles naast elkaar leggen hebben we 1,8 keer Gelderland nodig. Hoe gaan we die puzzel leggen? De ruimtelijke ordening is terug van weggeweest, ook met een nieuwe minister voor ruimtelijke ordening. De provincie heeft hier een belangrijk rol te spelen.

Waar we eerder dachten dat Nederland wel zo'n beetje af is staan we ook in Gelderland voor grote opgaven. Er moeten veel huizen bijgebouwd worden, windmolens en zonnepanelen moeten een plek krijgen om onze energie duurzaam op te wekken. Ook klimaatverandering en de verduurzaming van de landbouw vragen ruimte. Als we alles naast elkaar leggen hebben we 1,8 keer Gelderland nodig. Hoe gaan we die puzzel leggen? De ruimtelijke ordening is terug van weggeweest, ook met een nieuwe minister voor ruimtelijke ordening. De provincie heeft hier een belangrijk rol te spelen.

De provincie werkt aan een provinciaal ruimtelijk perspectief voor Gelderland. Een perspectief dat voor onszelf inzicht geeft hoe wij het Gelderland van de toekomst zien en welke keuzes en prioriteit dat van ons vraagt. En daarnaast basis is om het gesprek hierover aan te gaan met de partners waarmee wij samenwerken. Zowel in Gelderland als met het Rijk. We zeggen: een wenkend en werkend provinciaal ruimtelijk perspectief geeft – vertrekkend vanuit lange termijnambities met bijbehorende ruimteclaims – richting aan ruimtelijke keuzes op korte termijn. Een richtinggevende ruimtelijke visie/instrument waarmee het gesprek gevoerd kan worden met de Provinciale Staten, waterschappen, gemeenten.
In een verkennende startfase 1.0 (najaar 2021) hebben we alle provinciale beleidsambities op kaart gezet volgens de lagenbenadering (occupatie, netwerken en ondergrond): ruimteclaims en ruimtedruk in de Gelderse ruimte. We merken op dat ons beleid op dit moment een weinig ruimtelijk sturend karakter heeft, met als gevolg dat de ruimtelijke afweging dikwijls op locatieniveau plaatsvindt. Ruimtelijke sturing op grote opgaven is op een hoger niveau nodig: regionaal en provinciaal. Dit is bij uitstek een verantwoordelijkheid van de provincie als middenbestuur. Interessant is dat een belangrijk basaal ruimtelijk uitgangspunt is (her)ontdekt door het bodem en watersysteem leidend te laten zijn ("de bodem de basis"); vergelijkbaar met het uitgangspunt van het kabinet.

Dit document geeft gebundelde kaarten van zeven focusgebieden weer. Deze kaarten geven inzicht in ontwikkelrichtingen van ruimtelijke opgaven in deze gebieden. Ze zijn bedoeld om het gesprek over ruimtelijke keuzes te voeren.

INGETROKKEN

7 FOCUSGEBIEDEN IN DE GELDERSE RUIMTE

INGETROKKEN

Kop van Veluwe
Ontwikkelen als onderdeel van de regio Zwolle of niet?

Vallei Oost
Optimaliseren van huidige functie en grondgebruik of investeren in een gebied met een nieuw gezicht?

Food Valley Zuid
Focus op losse stads- en dorpskernen of het geheel als echt stedelijk vestigingsklimaat?

Middengebied A/N
Optimaal verstedelijken of natuurlijk systeem toekomstbestendig versterken?

Liemers
Meer sturen op gewenste ruimtelijke ontwikkeling of afwachten en reageren op de impact van de A15 en overloop Arnhem

Centrale Achterhoek
Harde scheiding opgaven stad en platteland (zoneren) of meer functiecombinaties in landelijk gebied?

Rivierenland West
Kans voor grote nationale opgaven en productielandschap of bedreiging voor identiteit?

INGETROKKEN

Legenda

Reliëf en grondvlak

- Hoogtelijn
- Hoger gelegen gebieden (AHN)
- Rivierkom-kleigebied

Infrastructureel netwerk

- Waterloop
- Dijk
- Snelweg
- Provinciale weg
- Spoorweg

Bestaand stedelijk gebied

- Steden, dorpen, bedrijventerreinen etc.

11 Gelderse streken

- IJsselvallei e.a.

MUST

7 FOCUSGEBIEDEN

In het eerste kwartaal van 2022 is als versnelde tussenfase gewerkt aan zogenaamde focusgebieden. Deze zeven focusgebieden zijn bedoeld om meer grip te krijgen op de (door)werking van de botsing van beleidsambities in gebieden en om snel gebruik te kunnen maken bij afspraken met het Rijk zoals de Nationale Aanpak Landelijk Gebied (NPLG), maar ook in lopende processen zoals de verstedelijkingsstrategie, het droogtevraagstuk, de GMS aanpak, het Panorama Gelderse Rivieren, de gebiedsagenda's etc. Tevens zijn het oefeningen om de werking van opgestapelde ambities en opgaven in specifieke gebieden – dus op een kleiner schaalniveau – door te krijgen ten behoeve van het opstellen van het Ruimtelijk Perspectief Gelderland.

De focusgebieden zijn:

1. Kop van de Veluwe
2. Food Valley Zuid
3. Vallei Oost
4. Middengebied Arnhem Nijmegen
5. Liemers
6. Centrale Achterhoek
7. Rivierenland West

Deze gebieden zijn gekozen omdat de ruimtelijke stapeling van opgaven in deze gebieden richting vraagt en omdat we samen met partners op het punt staan ruimtelijke keuzes te maken in deze gebieden die doorwerken op lange termijn.

In deze tussenfase van het Ruimtelijk Perspectief Gelderland zijn in maart 2022 zeven goed bezochte interne gebiedsateliers georganiseerd. Per bijeenkomst zijn aan de hand van de integrale inbreng van diverse beleidsprogramma's ambities en opgaven verdiept en toegesneden op de betreffende focusgebieden. Gezamenlijk zijn zogenaamde verhaallijnen of denkrichtingen verkend en verder uitgewerkt. De uitkomsten zijn weergegeven in dit document als gebundelde perspectiefschetsen. Met daarop onder andere een selectie van prioritaire opgaven, mogelijke koppelkansen en een aantal noties om het vizier op het gebied vast te houden en verder te brengen naar de toekomst toe. Elk focusgebied is nader gekarteerd met een structuurbeeld en een verbeelding van het huidig grondgebruik, aangevuld met een illustratie van stapeling van ambities en opgaven in het betreffende gebied. Voor precieze duiding van deze kaartjes verwijzen we naar het document Ruimtelijk Perspectief Gelderland 1.0, d.d. 9 februari 2022.

Op hoofdlijnen komen de bevindingen van de ruimtelijke "crashtests" in de zeven focusgebieden op het volgende neer.

Kop van de Veluwe
Dit is een gebied met twee gezichten. De randmeerkust met de A28 corridor (snelweg en spoorlijn) als bepalende drager en de IJsselvallei waar de rivier het meest sturende element is. In dit gebied speelt de fundamentele keuze of de Kop van de Veluwe zich gaat ontwikkelen als onderdeel/overloopgebied van de regio Zwolle (inclusief passende voorzieningen, verbindingen) en/of zich vooral ontwikkelt als zelfstandig gebied met de focus op de 'eigen' opgaven. De overgangszone van de Veluwe naar de Randmeerkust (de oude zeekust) rond de A28 en de spoorlijn verdient extra richting ten aanzien van de ruimte voor verstedelijking, landbouw en natuur.

Food Valley Zuid
Dit gebied bestaat uit vier kernen – Wageningen, Ede, Veenendaal, Rhenen – met een behoorlijke verstedelijkingsambitie – 25.000 – 30.000 woningen (= een extra Veenendaal erbij) terwijl dit gebied nu niet als hoog 'stedelijk' is aan te merken. De druk op het tussenliggende landbouw-/ natuurgebied (Binnenveld) neemt toe. Past dit hier wel? En welke combinaties zijn mogelijk om het gebied toekomstbestendig in te richten met bodem en water als belangrijk drager?

Vallei Oost
Een transitiegebied waar het huidige grondgebruik hard botst met de waarden van de naastgelegen Veluwe. De huidige concentratie van intensieve veehouderij past niet bij de ambities van de omgevingsvisie. Dit vergt een herinrichting van het gebied met een kapitaalkrachtige hefboom om die transitie voor elkaar te krijgen. Kan de woningdruk vanuit het westen en de Vallei deze hefboom zijn om dit gebied te ontwikkelen als nieuw woongebied (hoge ligging naast A1/A30 en spoorlijn)? Daarnaast vergt het robuust maken van de Veluwe extra inzet op het bodem en watersysteem van de Veluwe.

Middengebied Arnhem Nijmegen
Dit gebied ligt tussen Rijn en Waal waar Park Lingezegen het groene hart is. De Linge is de hoofdader voor de waterbeschikbaarheid binnen dit gebied. Een klimaatbestendig middengebied vergt investeringen in een groenblauw raamwerk met de Linge als hoofdader. Is verdere verstedelijking hier wel verstandig? Water vormt hier immers een reële toekomstige bedreiging. Moet Nijmegen zich niet meer focussen op een sprong in zuidelijke richting over de stuwwal?

Liemers
Dit gebied wordt bij doortrekking van de A15 een nieuw knooppunt van de A15/A12/A18. Dit geeft een extra impuls aan het gebied als logistiek cluster en internationale verbinding (in verbinding met Emmerich). Ook de regio-express draagt bij aan de bereikbaarheid van dit gebied. Naast de eigen woningbouwopgave (4.000 – 5.000 woningen) is dit gebied een overloopgebied van Arnhem maar ook een landbouwgebied dat onder druk staat. Daarbij is het gebied vanuit bodem en watersysteem kwetsbaar te noemen. Hoe zorgen we voor een goede balans tussen stedelijke en groenblauwe ontwikkeling. Wat kan de Liemers aan?

INGETROKKEN

Centrale Achterhoek
Dit gebied is groot door kleinschalig te zijn. Met een sterke en gespecialiseerde maakindustrie. Maar ook een gebied dat zich ontwikkelt van krimpregio naar groeiregio en zich wil presenteren als ‘place to be’ en hoopt op een volwaardige A18. Ook de regioexpress draagt daar aan bij. Waar een deel gericht is op de stadsregio Arnhem en deels op Twente. Droogte vergt ingrijpende ruimtelijk ingrepen in het watersysteem om het gebied te blijven kunnen gebruiken voor grondgebonden landbouw. Met ruimtelijk consequenties maar ook kansen. Investeren we vooral bij bestaande regionale knooppunten en bestaande voorzieningen (concentreren)? Of biedt meer spreiding kansen om opgaven te koppelen?

Rivierenland West
De landschappelijke lijnen en het open karakter in dit gebied bieden ruimte voor de realisatie van nationale opgaven. De A15 als logistieke en energiecorridor en de A2 als verbinding tussen Amsterdam-Utrecht-Eindhoven kruisen elkaar hier. Veel arbeidsmigranten en praktisch geschoolde arbeidskrachten werken in dit gebied. Een gebied in de uithoek van Gelderland maar centraal tussen 4 verstedelijkingsgebieden – Utrecht, Brabant, Arnhem-Nijmegen, Food Valley en Zuidelijke Randstad. Met de Hollandse waterlinie als cultuurhistorische drager. Wordt dit gebied vooral productiegebied voor Nederland of ontwikkelt ze een eigen regionale ruimtelijke kwaliteit?

INGETROKKEN
INGETROKKEN

INGETROKKEN

Focusgebied

Kop van de Veluwe

Ontwikkelen als onderdeel van de regio Zwolle of niet?

Dit is een gebied met twee gezichten. De randmeerkust met de A28 corridor (snelweg en spoorlijn) als bepalende drager en de IJsselvallei waar de rivier het meest sturende element is. In dit gebied speelt de fundamentele keuze of de Kop van de Veluwe zich gaat ontwikkelen als onderdeel/overloopgebied van de regio Zwolle (inclusief passende voorzieningen, verbindingen) en/of zich vooral ontwikkelt als zelfstandig gebied met de focus op de ‘eigen’ opgaven. De overgangszone van de Veluwe naar de Randmeerkust (de oude zeekust) rond de A28 en de spoorlijn verdient extra richting ten aanzien van de ruimte voor verstedelijking, landbouw en natuur.

INGETROKKEN

FOCUSGEBIED
KOP VAN DE VELUWE

INGETROKKEN

+5.000

+5.000 VANUIT ZWOLLE

+5.000

BEDRIJVENPARK H_2O

RANDZONE

COMBINATIE natuurinclusieve landbouw

INLAAT WATERACCU

IJSSELMUIDEN
KAMPEN
WILSUM
ZALK
ZWOLLE
DALFSEN
N50
N309
DRONTERMEER
ZUIDERZEEKUST
OOSTERWOLDE
N308
HATTEM
WEZEP
ELBURG
OLDEBROEK
HOGE ENK
N309
DOORNSPIJK
'T HARDE
A28
N310
NUNSPEET
HEERDE
N309
EPE
OENE
A50
WAPENVELD
WINDESHEIM
N35
HEINO
RAALTE
WIJHE
VEESSEN
OLST
GROENE VERBINDING
IJSSEL
VECHTE
DE VELUWE

1
2
3
4
5
6
7
8

0 km 2½ 5

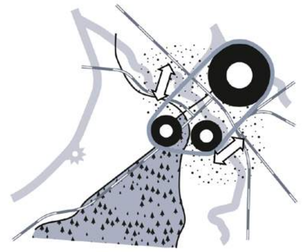
LEGENDA — 1:45.000

plaatsen	spoorwegen
grasland	station
bos	autosnelwegen
landbouw	autowegen
defensieterrein	waterstructuren
oeverwal	dijk
veen	stedelijk gebied regio Zwolle
beekdal	
zeeklei	

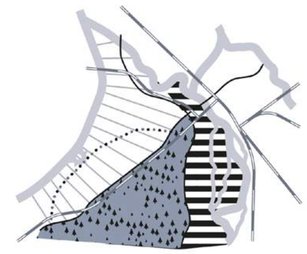
VERHAALLIJN 1.
VOET VAN DE VELUWE

VERHAALLIJN 2.
DRIELINGSTAD ZWOLLE–WEZEP–HATTEM + IJSSELPARK

VERHAALLIJN 3.
LANDSCHAP VAN CONTRASTEN

- Binnenstedelijk verdichten
- Ruimte voor bodem en watersysteem
- Overgangsgebied rond Natura 2000 gebieden
- Natuurincl. kringlooplandbouw

- Vitaliseren centra
- Doorontwikkelen mobility hubs
- Zoekgebieden zon en wind
- Verbinden natuurgebieden
- Uitloopgebieden

1. Gebied is onderdeel van Daily Urban System Zwolle
2. Gebied heeft hoge landschappelijke waarde met veel gradienten (rivier/stuwwal/open gebieden / randmeren) behoud en ontwikkel dit.
3. Veel dynamiek/stapeling opgaven zone corridor A28/spoorlijn op flank van stuwwal: ontwerpen moet want kans op verrommeling ligt op de loer.
4. Sturing op gewenste RO kan ook door het richten van investeringen in bepaalde gebieden.
5. 5.000 wo eigen behoeften + Overloop Zwolle 5000. Zoekgebieden wonen bij voorkeur op flanken stuwwal en binnenstedelijk op 1,5 km van stations.
6. Landbouwtransitie west grootschalig
7. Rivier leidend Oost/West Veluwe
8. Randmeren kunnen deel recreatiedruk opvangen

MUST

Kop van de Veluwe

INGETROKKEN

INGETROKKEN

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur

- Stations (NS)
- Spoorweg
- Dijken
- Gemeentelijke weg
- Provinciale weg
- Rijksweg
- Vaarwegen goederenvervoer

Bestaande bebouwing

- Bebouwde kom
- Bedrijventerrein

Landschap

- Water
- Oeverwallen- en stroomruggenlandschap

Hoogte (AHN 3)

- Hoog
- Laag

km
0 1,5 3
N

I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

provincie Gelderland

Esri Nederland AHN

Kop van de Veluwe

INGETROKKEN

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur
- Station NS
- Spoorweg
- Provinciale weg
- Rijksweg

Grondgebruik
- Bebouwde kom

Bedrijventerreinen
Indeling milieucode
- Licht (1 t/m 4)
- Zwaar (5 en 6)

Natuur
- Natura 2000
- Nederlands natuurnetwerk

Type landbouwbedrijven
- Akkerbouwbedrijven
- Blijvendeteeltbedrijven
- Combinatiebedrijven
- Hokdierbedrijven
- Kassen
- Melkveebedrijven
- Overige graasdierbedrijven
- Tuinbouwbedrijven

Overig
- Militair grondgebruik
- Landgoed
- Zwemlocaties recreatieplassen

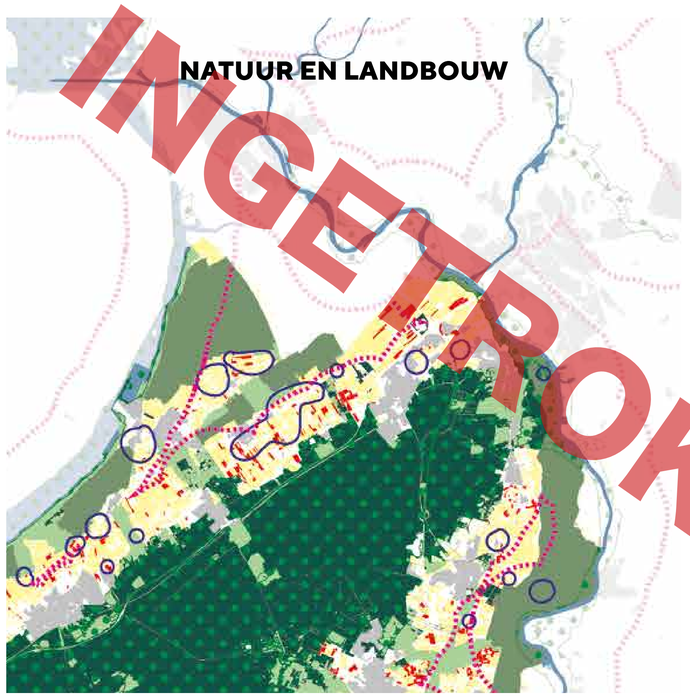
km
0 1,5 3

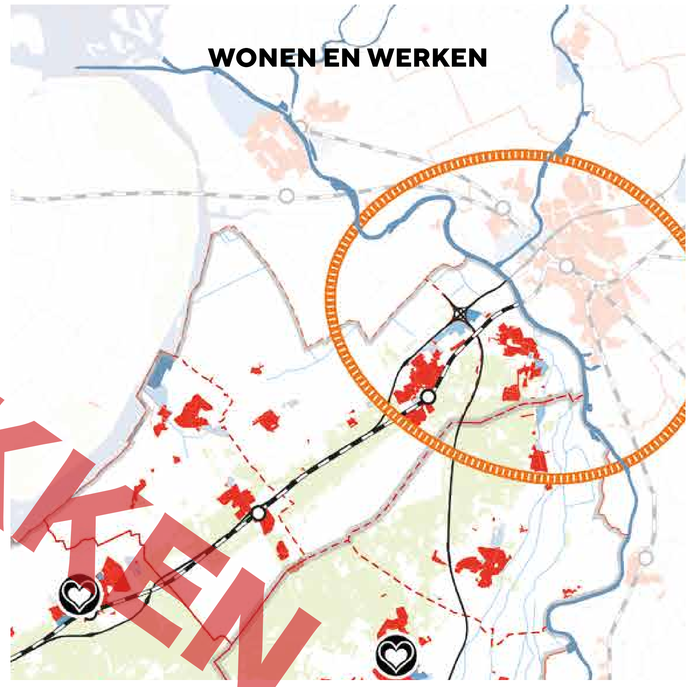
I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

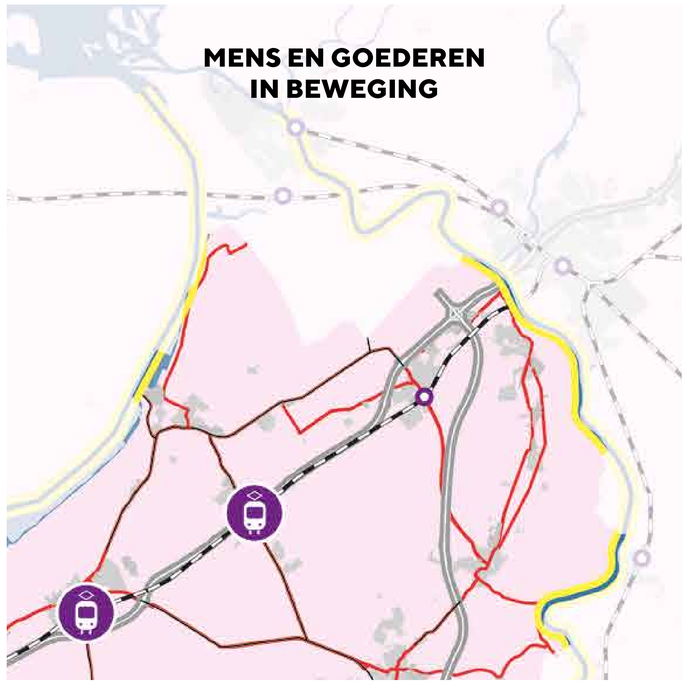
provincie Gelderland

VISUALISATIE STAPELKAART
KOP VAN DE VELUWE

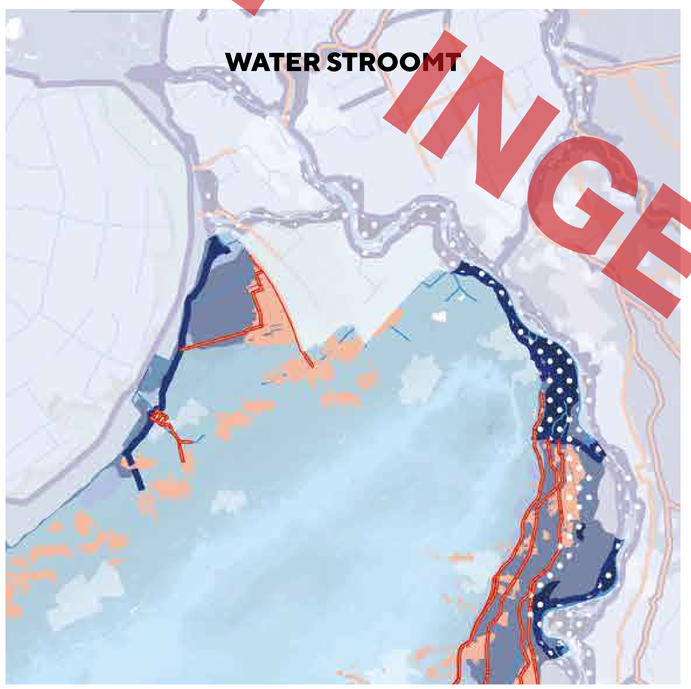
INGETROKKEN

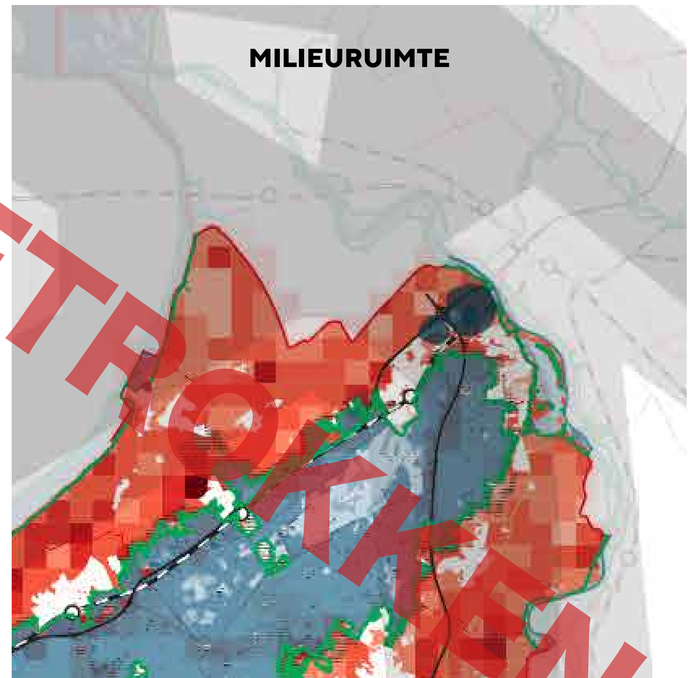

INGETROKKEN

INGETROKKEN

Focusgebied

Food Valley Zuid

Focus op losse stads- en dorpskernen of het geheel als echt stedelijk vestigingsklimaat?

Dit gebied bestaat uit vier kernen – Wageningen, Ede, Veenendaal, Rhenen – met een behoorlijke verstedelijkingsambitie – 25.000 – 30.000 woningen (= een extra Veenendaal erbij) terwijl dit gebied nu niet als hoog ‘stedelijk’ is aan te merken. De druk op het tussenliggende landbouw-/ natuurgebied (Binnenveld) neemt toe. Past dit hier wel? En welke combinaties zijn mogelijk om het gebied toekomstbestendig in te richten met bodem en water als belangrijk drager?

INGETROKKEN

FOCUSGEBIED FOODVALLEY–ZUID

INGETROKKEN

GROENE VERBINDING & NATUUR INCLUSIEVE LANDBOUW

LUNTERSE BEEK

SCHERPENZEEL

RENSWOUDE

MAARN

LUNTEREN

A30

+10.000

EDERVEEN

+10.000

N304

HOV-RING

A12

DE KLOMP

VEENENDAAL

EDE

VERDICHTEN RONDOM KNOPEN

HOV-RING

A12

N225

UTRECHTSE HEUVELRUG

LEERSUM

N233

COMBINATIE STADSPARK landbouw, natuur, recreatie, klimaatadaptatie

N781

BENNEKOM

WOLFHEZE

AMERONGEN

ELST

NEDERRIJN

HOV-RING

ACHTERBERG

WAGENINGEN

RENKUM

RHENEN

ARNHEM

MAURIK

RANDEN BINNENVELD +10.000

HETEREN

DRIEL

A50

LIENDEN

AMSTERDAM RIJNKANAAL

LINGE

KESTEREN

OPHEUSDEN

ZETTEN

A325

ELST

A15

OCHTEN

DODEWAARD

ANDELST

A15

WAAL

TIEL

TOT 2040
+27.500
TOTAAL

1 = 1 BAAN
= 27.500 ARBEIDS-PLAATSEN

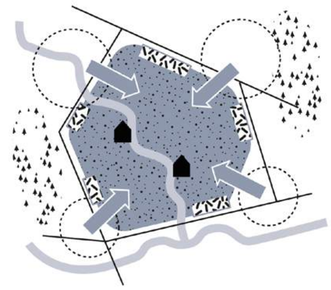
0 km 2 5

LEGENDA

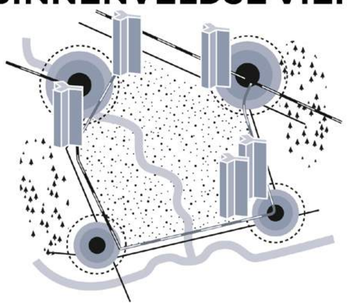
1:45.000

- plaatsen
- grasland
- bos
- landbouw
- veen
- oeverwal
- waterstructuren
- dijk
- spoorwegen
- station
- potentieel nieuw station
- HOV-ring
- met bestaande knoop
- niet nieuwe knoop
- autosnelwegen
- autowegen

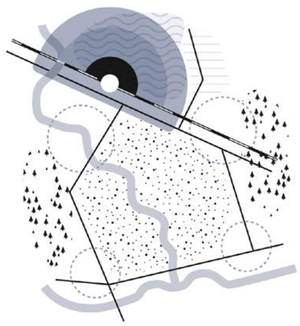
VERHAALLIJN 1.
BINNENVELD CENTRAL PARK

VERHAALLIJN 2.
VERDICHTING IN DE BINNENVELDSE VIER

VERHAALLIJN 3.
DE KLOMP XL

INGETROKKEN

Vestigingsklimaat, versterken economische clusters en campusvorming

Uitloopgebieden (Binnenveld als stedelijk park)

Ruimte voor bodem en watersysteem

10% groenblauwe dooradering

Natuurinclusieve kringlooplandbouw

Gemengd gebied (wonen, werken, voorzieningen)

Doorontwikkelen mobility hubs

1. Focus in dit gebied is vestigingsklimaat (top kenniscluster) vraagt om versterken agglomeratiekracht met gemengde woon-werkmilieus én aantrekkelijke woon- en leefomgeving met goede voorzieningen en groen.
2. Grote opgave in een beperkt gebied met veel kwaliteiten. Gaat waarschijnlijk niet passen zonder aantasting.
3. Bodem-/watersysteem leidend: moet je dan aan grootschalige woningbouw bij Veenendaal-De Klomp beginnen? Of alleen onder bepaalde voorwaarden? Er is een OV station maar verder is locatie lastig geen verbinding met centrum Veenendaal.
4. Schaalsprong vereist een andere mindset in de regio. Geen dorpen en stadjes meer, maar bouwen in hoge dichtheden meer hoogbouw en gemengde stedelijke milieus rond OV knopen.
5. Forse ambitie verstedelijkingsstrategie 27.500 woningen tot 2040. Daarnaast voor elke woning ook 1 baan.
6. Dit vraagt ook mobiliteitsoplossing voor hoogwaardig OV (ring).
7. Binnenveld als stedelijk uitloopgebied/stadspark met accent op natuur, landschap, recreatie, klimaatadaptatie. Is dit te combineren met verstedelijking van de randen van het Binnenveld? (ontwerp randen stad en land).
8. Landbouwtransitie is een flinke opgave. Dus reductie Stikstof + inzet op natuurversterking en watersysteem.

MUST

Food Valley Zuid

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur

- Stations (NS)
- Spoorweg
- Dijken
- Gemeentelijke weg
- Provinciale weg
- Rijksweg
- Vaarwegen goederenvervoer

Bestaande bebouwing

- Bebouwde kom
- Bedrijventerrein

Landschap

- Water
- Oeverwallen- en stroomruggenlandschap

Hoogte (AHN 3)

- Hoog
- Laag

NIET GETROKKEN

NIET GETROKKEN

km
0 1,5 3
N

I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

provincie Gelderland

Food Valley Zuid

INGETROKKEN

INGETROKKEN

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur
- Station NS
- Spoorweg
- Provinciale weg
- Rijksweg

Grondgebruik
- Bebouwde kom

Bedrijventerreinen
Indeling milieucode
- Licht (1 t/m 4)
- Zwaar (5 en 6)

Natuur
- Natura 2000
- Nederlands natuurnetwerk

Type landbouwbedrijven
- Akkerbouwbedrijven
- Blijvendeteeltbedrijven
- Combinatiebedrijven
- Hokdierbedrijven
- Kassen
- Melkveebedrijven
- Overige graasdierbedrijven
- Tuinbouwbedrijven

Overig
- Militair grondgebruik
- Landgoed
- Zwemlocaties recreatieplassen

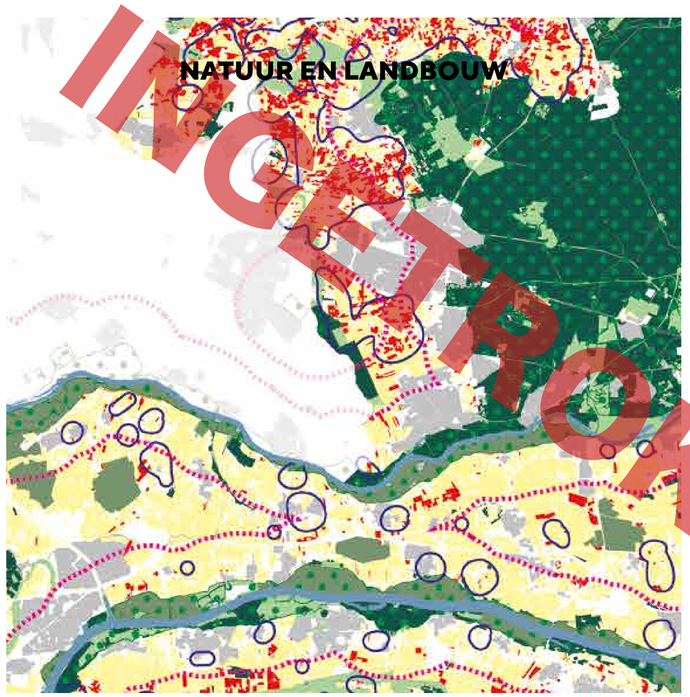
km
0 1,5 3

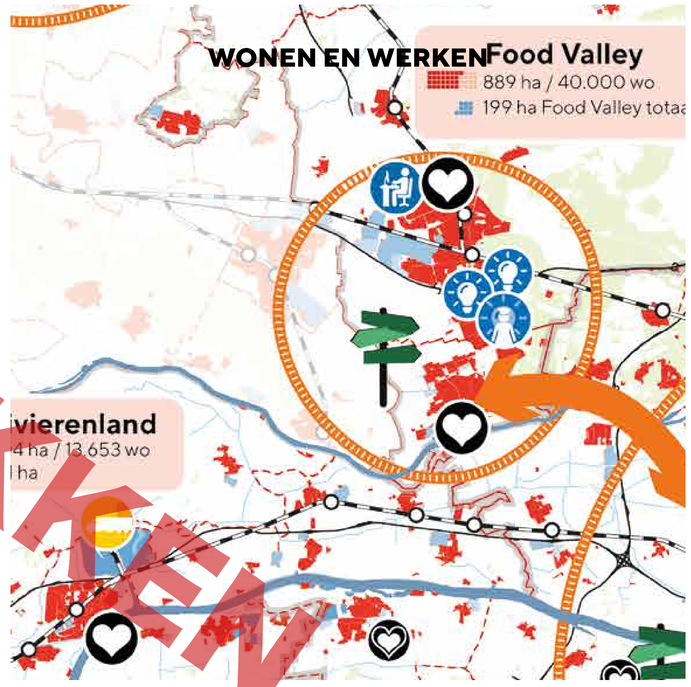
I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

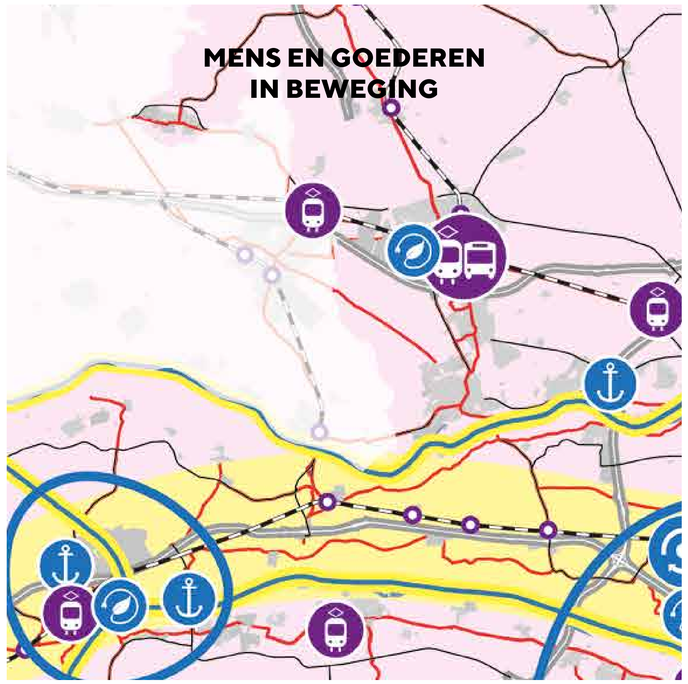
provincie Gelderland

VISUALISATIE STAPELKAART
FOOD VALLEY ZUID

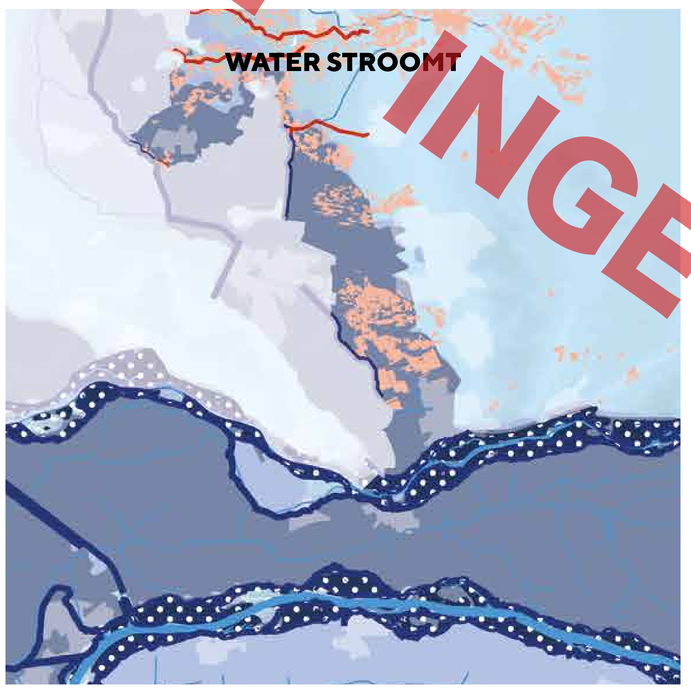
INGETROKKEN

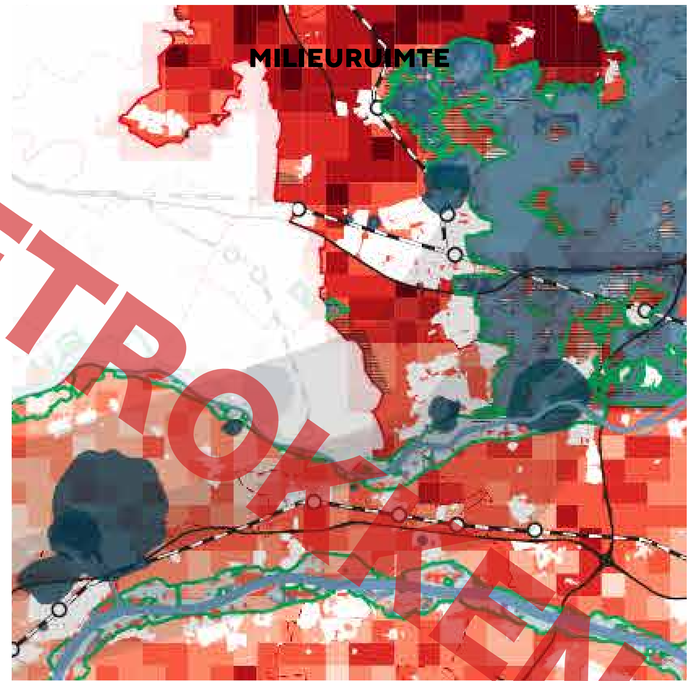

INGETROKKEN

INGETROKKEN

Focusgebied

Vallei Oost

Optimaliseren van huidige functie en grondgebruik of investeren in een gebied met een nieuw gezicht?

Een transitiegebied waar het huidige grondgebruik hard botst met de waarden van de naastgelegen Veluwe. De huidige concentratie van intensieve veehouderij past niet bij de ambities van de omgevingsvisie. Dit vergt een herinrichting van het gebied met een kapitaalkrachtige hefboom om die transitie voor elkaar te krijgen. Kan de woningdruk vanuit het westen en de Vallei deze hefboom zijn om dit gebied te ontwikkelen als nieuw woongebied (hoge ligging naast A1/A30 en spoorlijn)? Daarnaast vergt het robuust maken van de Veluwe extra inzet op het bodem en watersysteem van de Veluwe.

INGETROKKEN

FOCUSGEBIED VALLEI-OOST

INGEBRACHT
GETOKT

TOT 2040
+12.500
TOTAAL

+4.000
+25.000
+4.000

PUTTEN
UDDEL
GARDEREN
NIJKERK
APELDOORN
STROE
VOORTHUIZEN
HOEVELAKEN
HARSELAAR
AMERSFOORT
KOOTWIJKERBROEK
BARNEVELD
LEUSDEN
ACHTERVELD
HARSKAMP
HOENDERLO
OTTERLO
LUNTEREN
WOUDENBERG
SCHERPENZEEL
RENSWOUDE
EDERVEEN
DE KLOMP
EDE
VEENENDAAL
VERBINDING water

OVERLOOP AMERSFOORT
GROENE VERBINDING & NATUUR INCLUSIEVE LANDBOUW
OVERLOOP RECREATIE
RECREATIEVE DRUK DE VELUWE
RECREATIEVE POORT NAAR NATIONALE PARK DE HOGE VELUWE

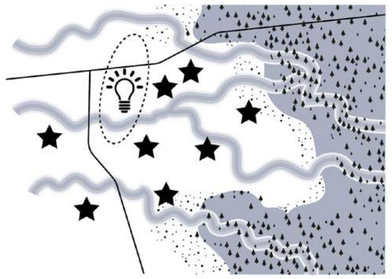
N301 N303 N344 N302 N310 N304 N224 A1 A28 A30 A12

0 km 2½ 5

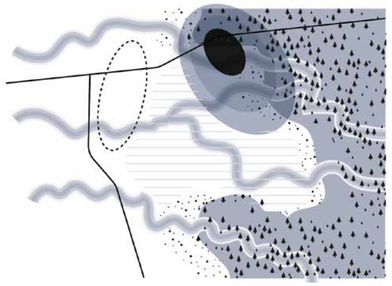
LEGENDA 1:45.000

- plaatsen
- grasland
- bos
- landbouw
- defensieterrein
- veen
- beekdal
- laag beekdal
- NNN
- landgoederen-gebieden
- aandachtszone stikstof pluimvee
- plek voor kleinschalige ontwikkeling
- spoorwegen
- station
- nieuw intercitystation
- autosnelwegen
- autowegen
- waterstructuren
- dijk
- kennis-cluster
- stedelijk gebied Amersfoort–Barneveld
- gradient Veluwe

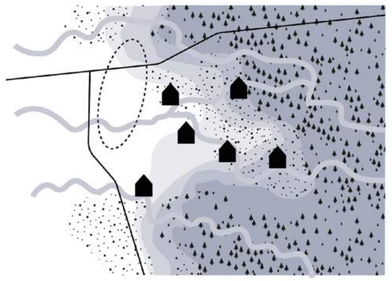
VERHAALLIJN 1.
BESTE GELDERSE LANDBOUW

VERHAALLIJN 2.
STROE CITY

VERHAALLIJN 3.
VELUWSE GRADIENT

Verstedelijking (uitbreiding wonen en werken)

Overgangsgebied rond Natura 2000 gebieden

Natuurinclusieve kringlooplandbouw

Beter aansluiten op bodem- en watersysteem

Zoekgebieden wonen nabij (1,5 km) van stations

De boer centraal

Landbouw (techniek, innovatie en kennisontwikkeling)

1.000.000 bomen toevoegen.

Verbinden natuurgebieden

1 **Groenblauw raamwerk als versterking van ruimtelijke, landschappelijk en ecologische structuur van de Gelderse Vallei (de gradiënt 'aanzetten'):**
- Bodem- en natuurherstel
- Robuuste verbindingen tussen Veluwe en Utr. Heuvelrug (o.a. landgoederenzone - Groene Valleilint), ten noorden van Barneveld
- Buffer / overgangszone langs Veluwe (verzachten)
- Beken 'aanzetten', ten zuiden van Barneveld (ruimte voor beken)
- Gradiëntbossen

2 **Stroe City heeft veel potentie. Vanuit ligging vanuit bodem-water systeem, potentie nieuw treinstation. Voorwaarde is koppeling met sanering landbouw (vliegwiel). Denk aan 10.000 en 20.000 woningen, richten op overloop en betaalbare woningen.**

3 **Landbouwtransitie: af- en ombouwen intensieve veehouderij (verschillende richtingen mogelijk):**
- Niet gericht op bulkproductie maar op kennis- en kwaliteitsproductie
- Minder richten op beesten houden en meer richten op specialisatie in keten, kennis en maakindustrie rond pluimvee.
- Kalverhouderij stoppen
- Pluimveehouderij in kringlopen
- Varkenshouderij stelt weinig voor
- Naar meer grondgebonden natuurinclusieve landbouw
- Nieuwe teelten: insecten
- Radicaal: stoppen met intensieve veehouderij
- Koppelkansen met energie

4 **Ruimte voor recreatie, de druk afleiden vanaf de stuwwallen van deVeluwe**

5 **Ruimte voor verstedelijking (i.r.t. verstedelijkingsstrategie ANF en Utrecht/Amersfoort: extra of overloop), incl. ruimte voor werklocaties:**
- Intensiveren in en rond Barneveld en Voorthuizen (Het Ei)
- Nieuwe 'groene' verstedelijking in Stroe-stad
- Nieuwe woonconcepten, knooperven etc. meer verspreid, VAB, vervlochten in (kleinschalig) landschap
- Samen met landschappelijk inrichten als uitloopgebied (voor WERV, Oostflank Randstad)

6 **Woonopgave/ambities verstedelijkingsstrategie 12.500 woningen voor eigen behoefte en overloop Randstad. Ook behoefte aan ruimte voor werklocaties.**

MUST

Vallei Oost

INGETROKKEN

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur

- Stations (NS)
- Spoorweg
- Dijken
- Gemeentelijke weg
- Provinciale weg
- Rijksweg
- Vaarwegen goederenvervoer

Bestaande bebouwing

- Bebouwde kom
- Bedrijventerrein

Landschap

- Water
- Oeverwallen- en stroomruggenlandschap

Hoogte (AHN 3)

- Hoog
- Laag

km
0 1,5 3

I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

provincie Gelderland

Vallei Oost

INGETROKKEN

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur
- Station NS
- Spoorweg
- Provinciale weg
- Rijksweg

Grondgebruik
- Bebouwde kom

Bedrijventerreinen
Indeling milieucode
- Licht (1 t/m 4)
- Zwaar (5 en 6)

Natuur
- Natura 2000
- Nederlands natuurnetwerk

Type landbouwbedrijven
- Akkerbouwbedrijven
- Blijvendeteeltbedrijven
- Combinatiebedrijven
- Hokdierbedrijven
- Kassen
- Melkveebedrijven
- Overige graasdierbedrijven
- Tuinbouwbedrijven

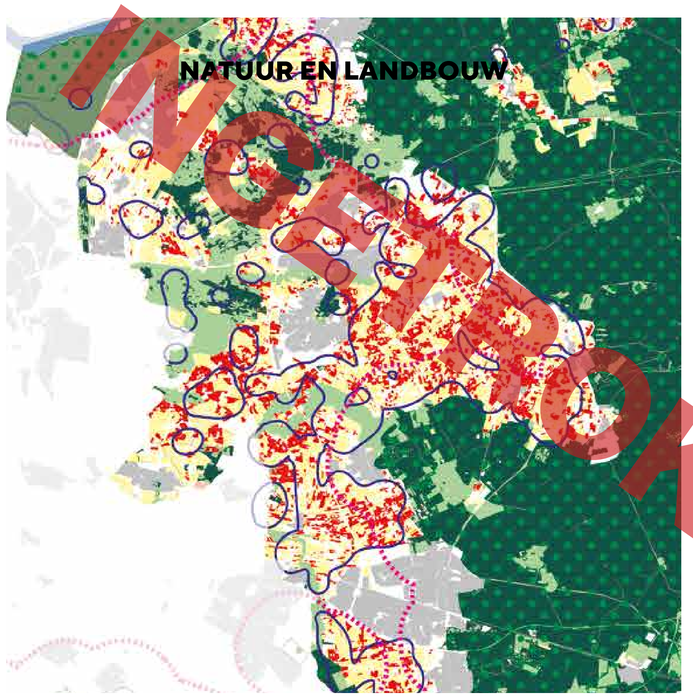
Overig
- Militair grondgebruik
- Landgoed
- Zwemlocaties recreatieplassen

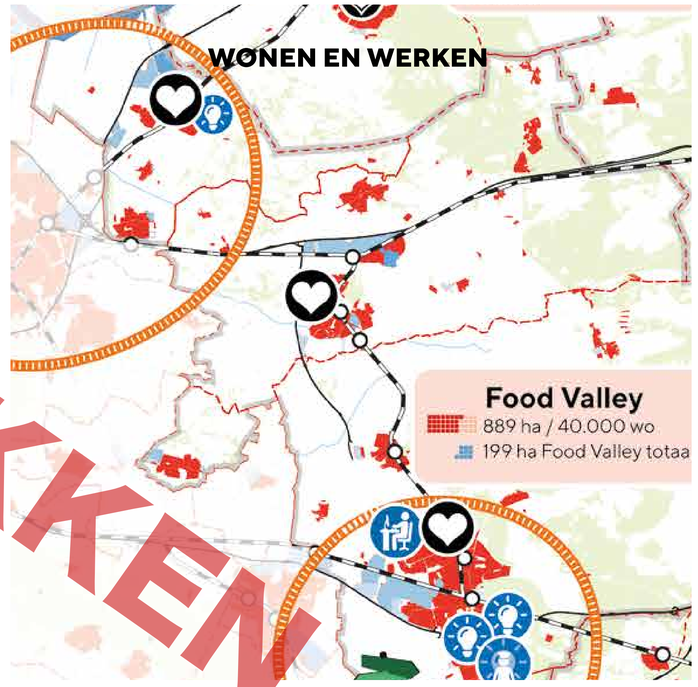
km
0 1,5 3
N

I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

provincie Gelderland

VISUALISATIE STAPELKAART
VALLEI-OOST

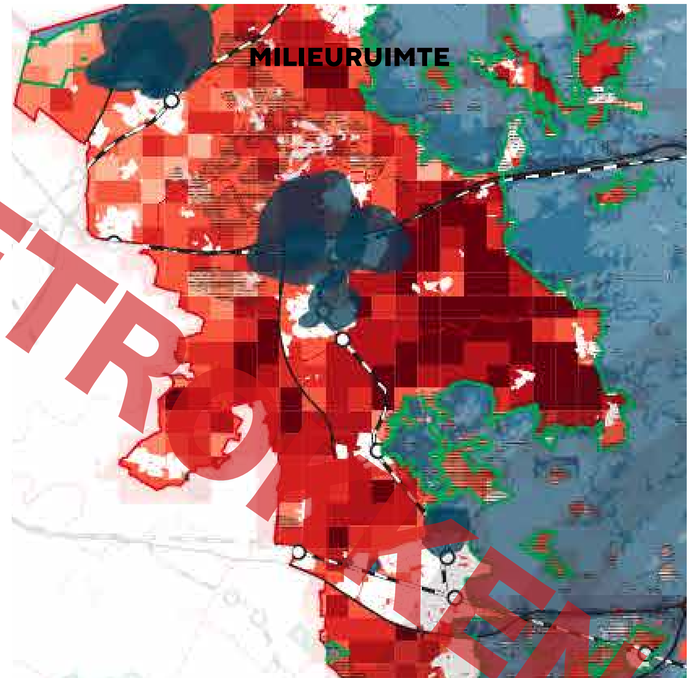

INGETROKKEN

INGETROKKEN

Focusgebied

Middengebied Arnhem/Nijmegen

Optimaal verstedelijken of natuurlijk systeem toekomstbestendig versterken?

Dit gebied ligt tussen Rijn en Waal waar Park Lingezegen het groene hart is. De Linge is de hoofdader voor de waterbeschikbaarheid binnen dit gebied. Een klimaatbestendig middengebied vergt investeringen in een groenblauw raamwerk met de Linge als hoofdader. Is verdere verstedelijking hier wel verstandig? Water vormt hier immers een reële toekomstige bedreiging. Moet Nijmegen zich niet meer focussen op een sprong in zuidelijke richting over de stuwwal?

INGETROKKEN

FOCUSGEBIED MIDDENGEBIED ARNHEM-NIJMEGEN

ENGETROKKEN
INGETROKKEN

1
2
3
4
5
6
7
8

EDE
WOLFHEZE
WAGENINGEN
RENKUM
DOORWERTH
OOSTERBEEK
HEVEADORP
ARNHEM-NOORD
VELP
ARNHEM
RHEDEN
DOESBURG
GIESBEEK
BEINUM
ANGERLO
ELVER
N338
N225
N325
A50
A12
A348
NEDERRIJN
IJSSEL
OUDE IJSSEL
HETEREN
DRIEL
ARNHEM-ZUID
WESTERVOORT
DUIVEN
DIDAM
ZEVENAAR
A15
A325
HUISSEN
ZETTEN
LINGE
OPEN LANDBOUWGEBIED
PARKLINGE
LINGEZEGEN
contramal verstedelijking
ELST
ANGEREN
BABBERICH
BEEK
ODEWAARD
ANDELST
VALBURG
RTG RAIL TERMINAL
PARK 15
BEMMEL
DOORNENBURG
AERDT
PANNERDEN
HERWEN
ELTEN
DEEST
WINSSEN
OOSTERHOUT
GENDT
WAAL
RIJN
EWIJK
BEUNINGEN
NIJMEGEN-LENT
MILLINGEN AAN DE RIJN
LOBITH
TOLKAMER
SPIJK
BERGHAREN
A73
OOIJ
NIJMEGEN
LEUTH
DUITSLAND
A50
A326
BEEK
NIJMEGEN-DUKENURG
HEILIG LANDSTICHTING
WIJCHEN
A7
B9
MAAS-WAALKANAAL
OPEN LANDBOUWGEBIED CUIJK

TOT 2040
+3.000 à 4.000

0 km 2½ 5
1:45.000

LEGENDA
plaatsen
grasland
bos
landbouw
glastuinbouw
oeverwal
inlaat linge
spoorwegen
station
autosnelwegen
autowegen
waterstructuren
dijk
Kruising Linge A325

Gemengd gebied

Uitloopgebied

Beter aansluiten op bodem en watersysteem

Concentreren xxl-logistiek

Doortrekken A15

Stadsdistributie

Doorontwikkelen mobility hubs

Zoekgebieden wind en zon

Benutting restwarmte

Realiseren railterminal Gld

1 Grote opgave om watersysteem robuust te krijgen (inlaat Linge/bodemerosie rivier) vraagt ver vooruit kijken.

2 Circa 3000 à 4000 woningen tot 2040 (verstedelijkingsstrategie). Vanuit bodem/watersysteem geen grootschalige woningbouw gewenst.

3 Park Lingezegen 2.0. het park is en blijft van belang als groene contramal voor verstedelijking.

4 Gezien lange termijn klimaatperspectief afronden verstedelijking en d.m.v. Park Lingezegen (en evt uitbreiding daarvan) zorgen voor klimaatadaptatie hierbij kan de lingekruising specifiek genoemd worden.

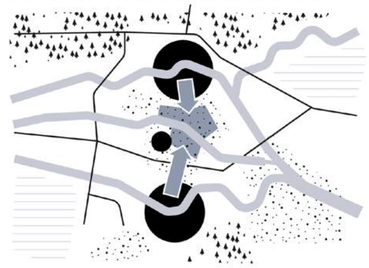
5 Verstedelijkingsopgave inzetten om te zorgen voor goede afronding van stadsranden park Lingezegen.

6 Op lange termijn ook nadenken of glastuinbouwcluster nog gewenst is.

7 Naast park Lingezegen zijn rivieren onderdeel van robuuste blauwgroene structuur.

8 Als op de langere termijn vanuit klimaatoverwegingen woningbouw tussen de rivieren en in laaggelegen gebieden niet meer gewenst is en de stuwwallen en rivierduinen voor natuur en recreatie behouden moeten blijven, licht het in de rede om een deel van de woningbouwopgave in Cuijk-Boxmeer op te vangen.

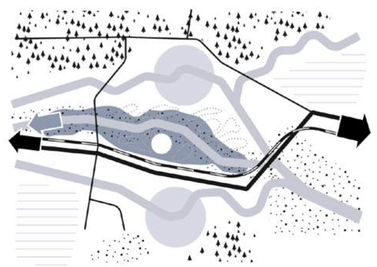
VERHAALLIJN 1.
VERBINDING MET EN VERSTEDELIJKING PARK LINGEZEGEN

VERHAALLIJN 2.
NAAR DE FLANKEN & HET OPEN MIDDEN

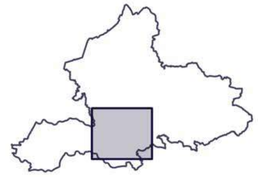
VERHAALLIJN 3.
OOST-WESTFOCUS LINGE EN LOGISTIEK

MUST

Middengebied Arnhem-

NIET UITGEROKKEN

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur

- Stations (NS)
- Spoorweg
- Dijken
- Gemeentelijke weg
- Provinciale weg
- Rijksweg
- Vaarwegen goederenvervoer

Bestaande bebouwing

- Bebouwde kom
- Bedrijventerrein

Landschap

- Water
- Oeverwallen- en stroomruggenlandschap

Hoogte (AHN 3)

- Hoog
- Laag

km
0 1,5 3
N

I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

Esri Nederland, AHN

provincie Gelderland

Middengebied Arnhem-Nijmegen

INGETROKKEN

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur
- Station NS
- Spoorweg
- Provinciale weg
- Rijksweg

Grondgebruik
- Bebouwde kom

Bedrijventerreinen
Indeling milieucode
- Licht (1 t/m 4)
- Zwaar (5 en 6)

Natuur
- Natura 2000
- Nederlands natuurnetwerk

Type landbouwbedrijven
- Akkerbouwbedrijven
- Blijvendeteeltbedrijven
- Combinatiebedrijven
- Hokdierbedrijven
- Kassen
- Melkveebedrijven
- Overige graasdierbedrijven
- Tuinbouwbedrijven

Overig
- Militair grondgebruik
- Landgoed
- Zwemlocaties recreatieplassen

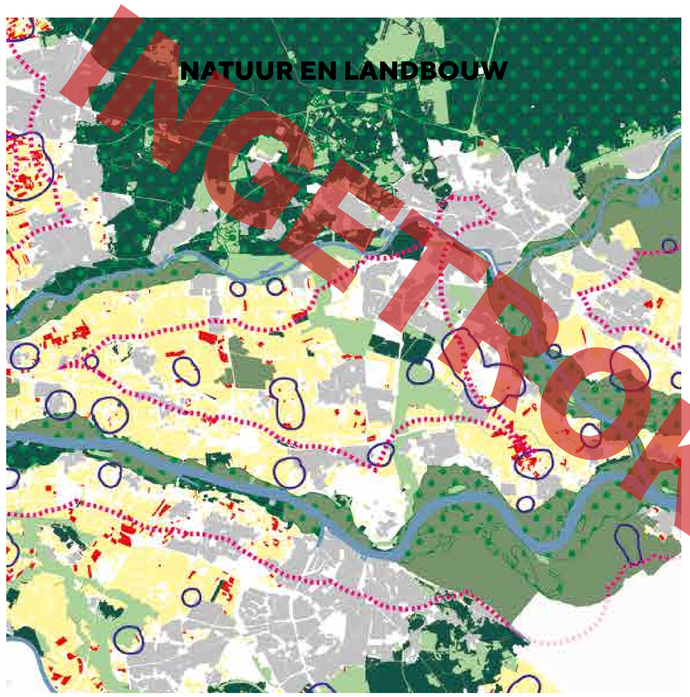
km
0 1,5 3

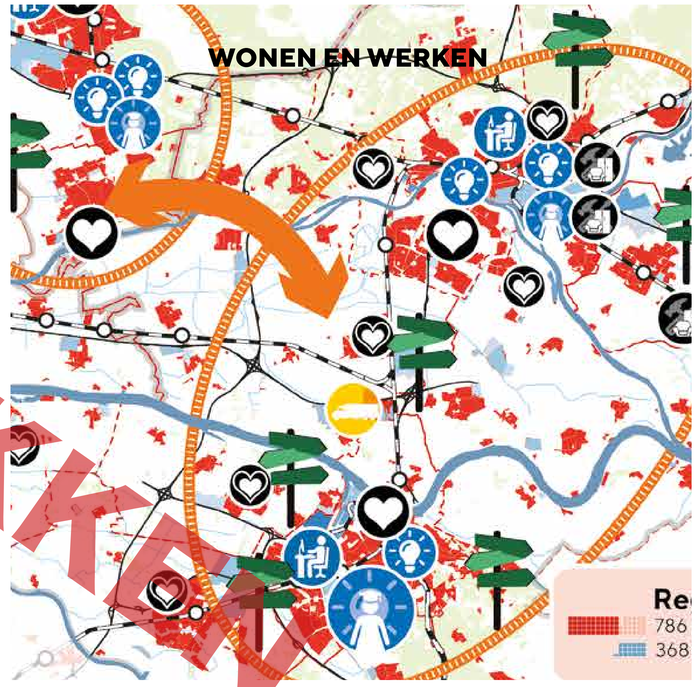
N

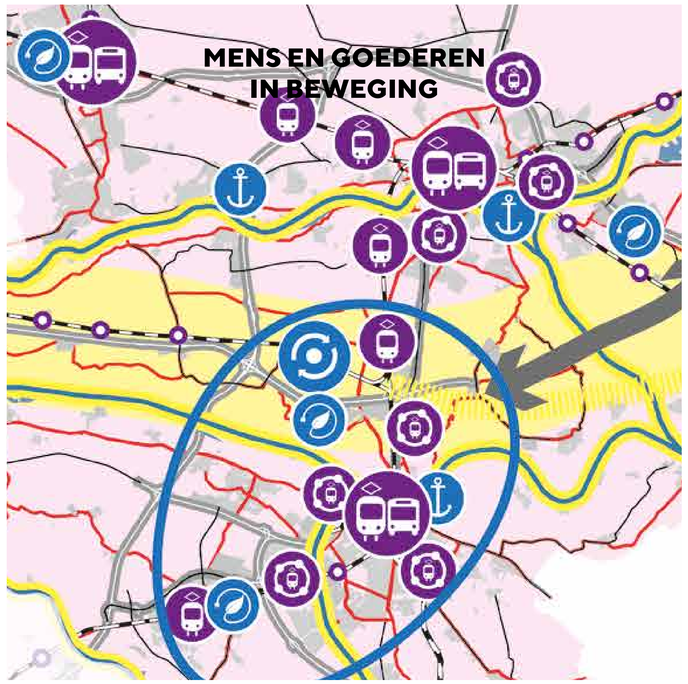
I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

provincie Gelderland

VISUALISATIE STAPELKAART
MIDDENGEBIED ARNHEM/NIJMEGEN

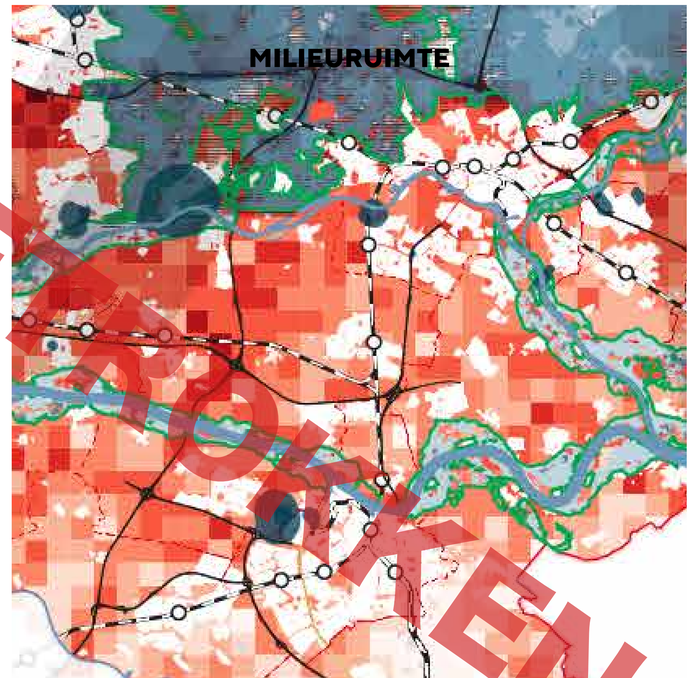

INGETROKKEN

Focusgebied

Liemers

Meer sturen op gewenste ruimtelijke ontwikkeling of afwachten en reageren op de impact van de A15 en overloop Arnhem.

Dit gebied wordt bij doortrekking van de A15 een nieuw knooppunt van de A15/A12/A18. Dit geeft een extra impuls aan het gebied als logistiek cluster en internationale verbinding (in verbinding met Emmerich). Ook de regio-express draagt bij aan de bereikbaarheid van dit gebied. Naast de eigen woningbouwopgave (4.000 – 5.000 woningen) is dit gebied een overloopgebied van Arnhem maar ook een landbouwgebied dat onder druk staat. Daarbij is het gebied vanuit bodem en watersysteem kwetsbaar te noemen. Hoe zorgen we voor een goede balans tussen stedelijke en groenblauwe ontwikkeling. Wat kan de Liemers aan?

INGETROKKEN

FOCUSGEBIED LIEMERS

TOT 2030
+4.400
TOTAAL

+5.000
OVERLOOP VANUIT ARNHEM

DUIVENSBROEK LANDBOUW

REGIO EXPRESS
5x per uur

DUITSE DIJK
van invloed op overstromingsrisico in Nederland

BEDRIJVENPARK Dock NL

1 2 3 4 5 6 7 8 9

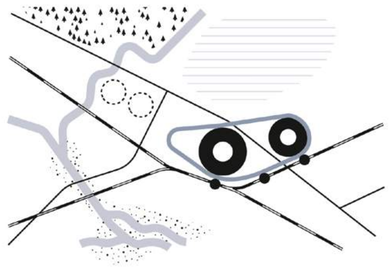
DIEREN
DOESBURG
HUMMELO
RHEDEN
GIESBEEK
BEINUM
ANGERLO
ARNHEM
VELP
OOSTERBEEK
NIEUW WEHL
WEHL
DOETINCHEM
WESTERVOORT
DUIVEN
DIDAM
KILDER
HUISSEN
ZEVENAAR
GAANDEREN
TERBORG
ELST
BRAAMT
ETTEN
ANGEREN
BEEK
ZEDDAM
BABBERICH
AERDT
BEMMEL
DOORNENBURG
HERWEN
AZEWIJN
PANNERDEN
GENDT
STOKKUM
S-HEERENBERG
WEURT
ELTEN
WAAL
MILLINGEN AAN DE RIJN
LOBITH
TOLKAMER
OOIJ
SPIJK
NIJMEGEN
LEUTH
EMMERICH
BEEK

0 km 2½ 5

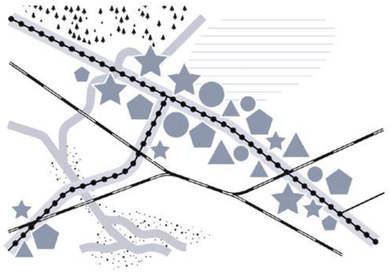
LEGENDA 1:45.000
plaatsen
grasland
bos
landbouw
glastuinbouw
oeverwal
veen
beekdal
delfstofwinning
spoorwegen
station
potentieel nieuw station
autosnelwegen
autowegen
waterstructuren
dijk
Zevenaar-Didam

INGETROKKEN

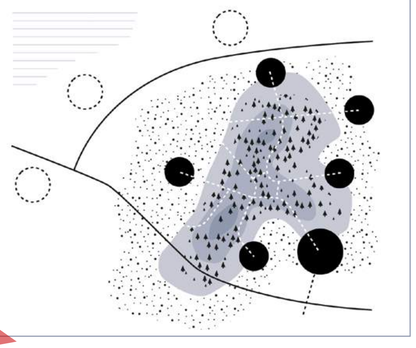
VERHAALLIJN 1.
LIEMERSSTAD

VERHAALLIJN 2.
DE A12+A15 IN DE ETALAGE

VERHAALLIJN 3.
MONTFERLAND

Verstedelijking (uitbreding wonen en werken)

Doortrekken A15

Ruimte voor bodem- en watersysteem

Uitloopgebieden (groenblauw raamwerk als contramal verstedelijking)

Concentreren XXL logistiek

10% groenblauwe dooradering

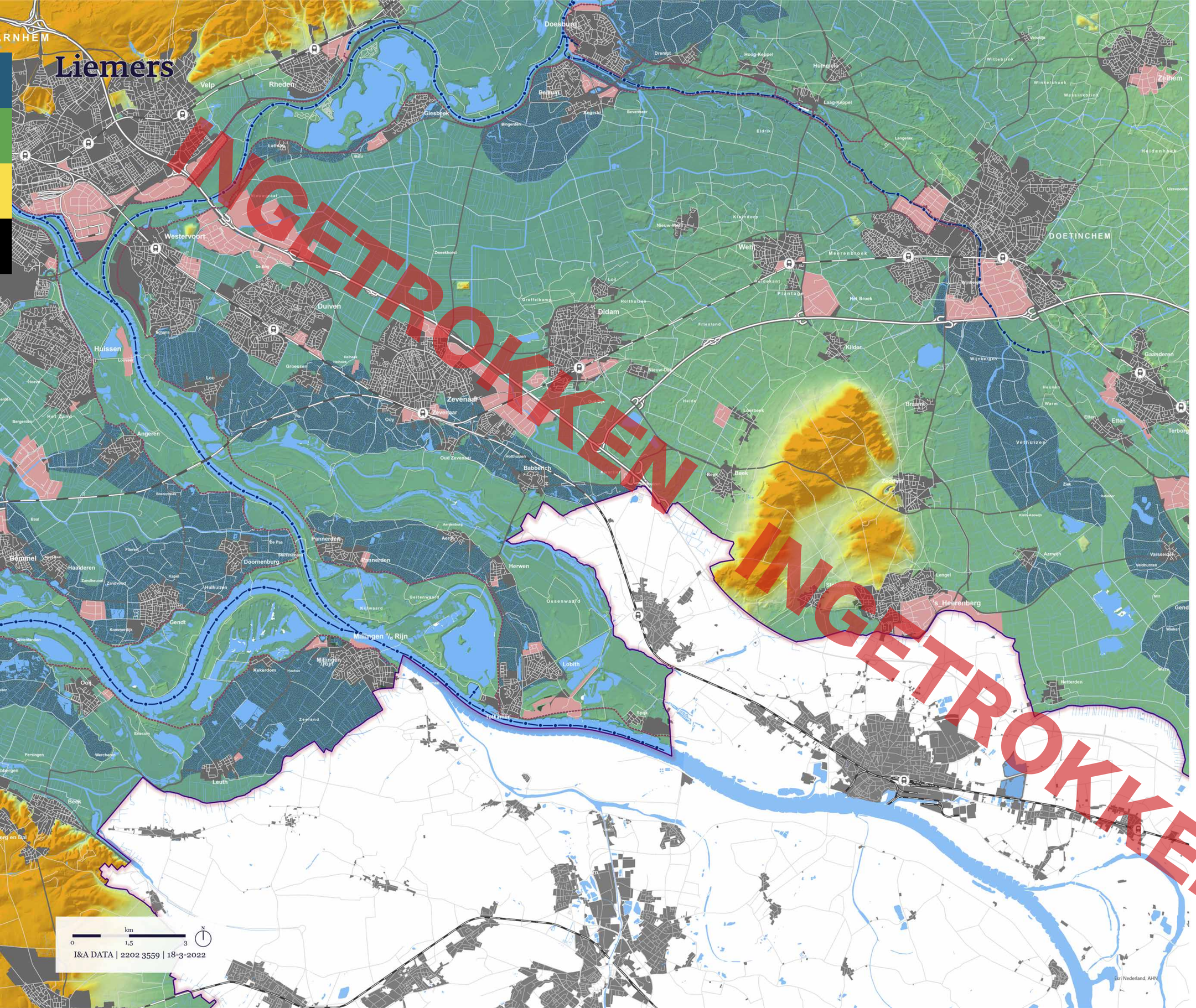
Regioexpress

Zoekgebieden wonen op 1,5 km van stations.

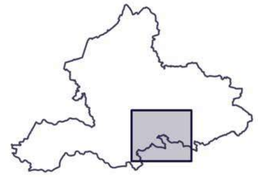
Natuurinclusieve landbouw

1. Zevenaar is als knooppunt (kruispunt A12/A15/A18/regio express) goede plek voor concentratie verstedelijking in Liemers.
2. Harde clash tussen bodem, water, verstedelijking, logistiek.
3. Hoge dynamiek A12 corridor vraagt structuur anders verdere verrommeling.
4. A12 als 'etalage' vraagt om goede ruimtelijke inrichting met bebouwing en open ruimte langs snelweg (geen lint maar een snelwegpanorama).
5. Groenblauw raamwerk als geleding voor stedelijke ontwikkeling.
6. Kan Liemers woonvraag Arnhem opvangen: is vanuit bodem lastig (laag slappe klei): kan maar vraagt anders bouwen. Naast overstromingsrisico speelt ook funderingsproblematiek een rol. Delen van gebied bestaat uit zandgrond maar niet alles kan daar.
7. Vraagteken bij open gebied noordkant: geschikt voor landbouw. Aanwezige weteringen in dit open gebied als drager voor groenblauwe dooradering.
8. Relatie met Rijn en Pannerdens kanaal sterker maken, potenties van Gelders Eiland kansrijk benutten: natuur, recreatie, natuurinclusieve landbouw
9. 4400 woningen eigen behoefte tot 2030. Vraag kan regio deel van woonbehoefte Arnhem opvangen.

MUST

INGETROKKEN
INGETROKKEN

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur

- Stations (NS)
- Spoorweg
- Dijken
- Gemeentelijke weg
- Provinciale weg
- Rijksweg
- Vaarwegen goederenvervoer

Bestaande bebouwing

- Bebouwde kom
- Bedrijventerrein

Landschap

- Water
- Oeverwallen- en stroomruggenlandschap

Hoogte (AHN 3)

- Hoog
- Laag

provincie Gelderland

Liemers

INGETROKKEN

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur
- Station NS
- Spoorweg
- Provinciale weg
- Rijksweg

Grondgebruik
- Bebouwde kom

Bedrijventerreinen
Indeling milieucode
- Licht (1 t/m 4)
- Zwaar (5 en 6)

Natuur
- Natura 2000
- Nederlands natuurnetwerk

Type landbouwbedrijven
- Akkerbouwbedrijven
- Blijvendeteeltbedrijven
- Combinatiebedrijven
- Hokdierbedrijven
- Kassen
- Melkveebedrijven
- Overige graasdierbedrijven
- Tuinbouwbedrijven

Overig
- Militair grondgebruik
- Landgoed
- Zwemlocaties recreatieplassen

INGETROKKEN

km
0 1,5 3

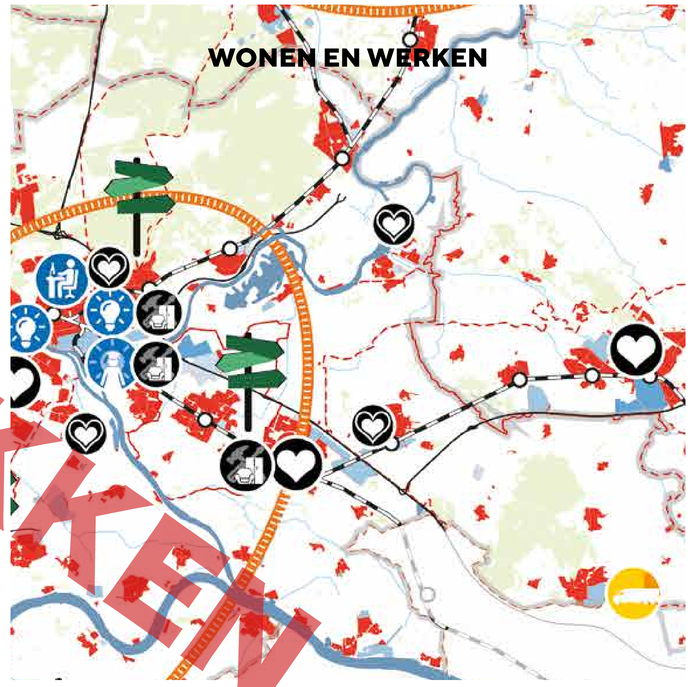
N

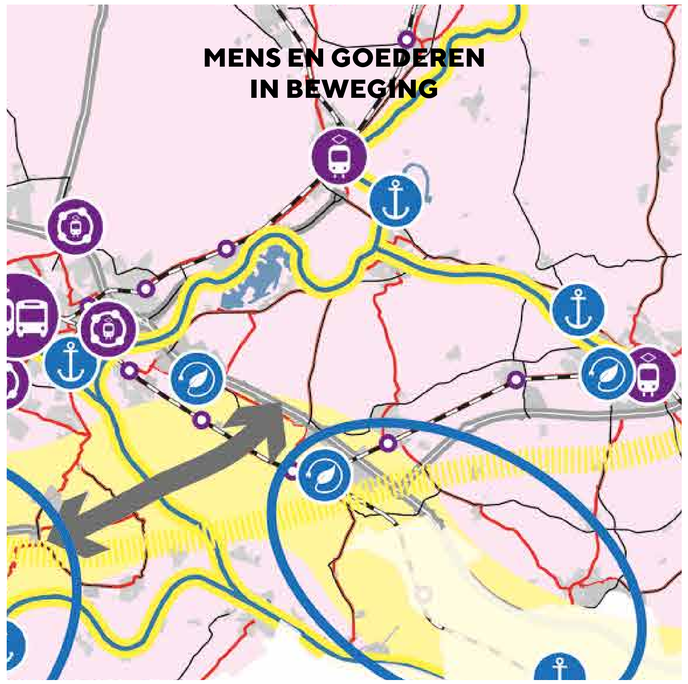
I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

provincie Gelderland

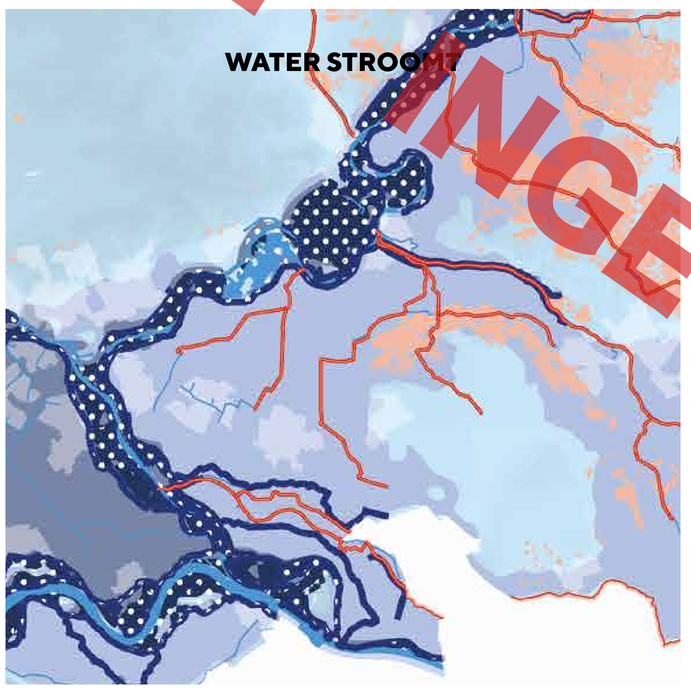
VISUALISATIE STAPELKAART
LIEMERS

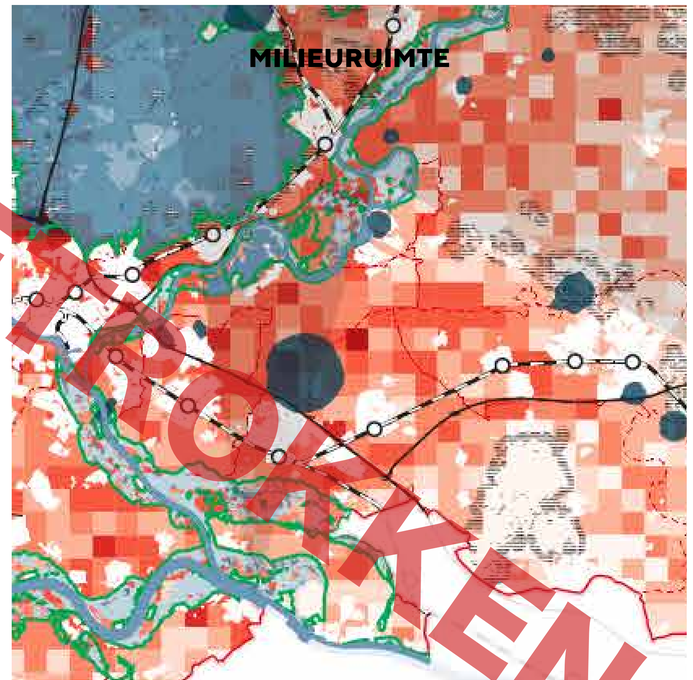

INGEPLOKKEN
INGEPLOKKEN

MUST

INGETROKKEN

Focusgebied

Centrale Achterhoek

Harde scheiding opgaven stad en platteland (zoneren) of meer functiecombinaties in landelijk gebied?

Dit gebied is groot door kleinschalig te zijn. Met een sterke en gespecialiseerde maakindustrie. Maar ook een gebied dat zich ontwikkelt van krimpregio naar een regio met meer ontwikkelpotenties. Achterhoek wil zich presenteren als ‘place to be’ voor jonge mensen en gezinnen en hoopt op een volwaardige A18. Waar een deel gericht is op de stadsregio Arnhem en een deel op Twente. De regio-express maakt de regio beter toegankelijk. Droogte vergt ingrijpende ruimtelijk ingrepen in het watersysteem om het gebied te blijven kunnen gebruiken voor grondgebonden landbouw. Met ruimtelijk consequenties maar ook kansen. Investeren we vooral bij bestaande regionale knooppunten en bestaande voorzieningen (concentreren)? Of biedt meer spreiding kansen om opgaven te koppelen?

INGETROKKEN

FOCUSGEBIED CENTRALE ACHTERHOEK

INGEKOKERD
INGETROKKEN

+2.800
+15.000 / 30.000

GEBRUIK PASSEND
met natuurlijk systeem'

'ACHTERHOEK
Als woonplek voor de toekomst'

REGIO EXPRESS
5x per uur

LOCHEM
HAAKSBERGEN
NEEDE
BARCHEM
BORCULO
HAARLO
EIBERGEN
REKKEN
VORDEN
RUURLO
BELTRUM
GROENLO
HENGELO
LIEVELDE
MEDDO
MARIENVELDE
ZELHEM
ZIEUWENT
HALLE
LICHTENVOORDE
VRAGENDER
HARREVELD
WINTERSWIJK
DOETINCHEM
WESTENDORP
BREDEVOORT
VARSSEVELD
AALTEN
GAANDERENS
TERBORG
DUITSLAND
BEEKDALLANDSCHAP
ONTWIKKELEN BEBOUWEN
GROENE VERBINDING NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW

N315 N18 N319 N316 N313 N318 A18

0 km 2½ 5

LEGENDA (1:45.000)
plaatsen, grasland, bos, landbouw, oeverwal, veen, beekdal, laag beekdal, NNN, landgoederen
spoorwegen, station, autosnelwegen, autowegen, waterstructuren, zandgebied, landschap De Graafschap, landschap Winterswijk

1 Ruimte voor bodem- en watersysteem
2 Aanpak droogte
3 Natuurinclusieve kringloop landbouw
4 Steden en dorpen vergroenen

10% groenblauwe dooradering
Korte ketens
Nieuw bos
Agro-forestry e.a. nieuwe landbouw-concepten
Vitaliseren (dorps)centra
Regio Express
Versterken elektriciteitsnetwerk
Zoekgebieden zon en wind

1 Ruimte voor beken (natte laagtes), droogteresistent tot in de haarvaten, opzetten grondwater; kwantiteit maar ook de kwaliteit (KRW) regelen

2 Groenblauw raamwerk als versterking van ruimtelijke, landschappelijk en ecologsiche structuur

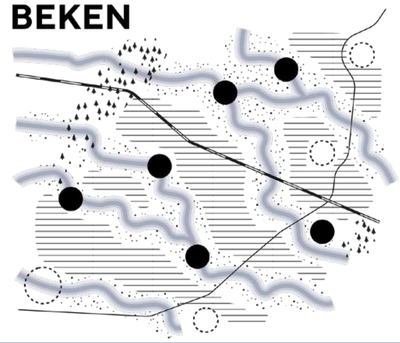
3 Landbouwtransitie accommoderen: kleinschalig, natuurinclusief, afgestemd op 'vernatting', korte ketens, nieuwe teelten. Het Toscane van Nederland. Mooie functiecombinaties mogelijk in landelijk gebied.

4 Ook in Achterhoek verstedelijken, in en aan de dorpen, nieuwe woonconcepten; aantrekkelijk maken voor jonge generaties; ook voor stages en werkgelegenheid.

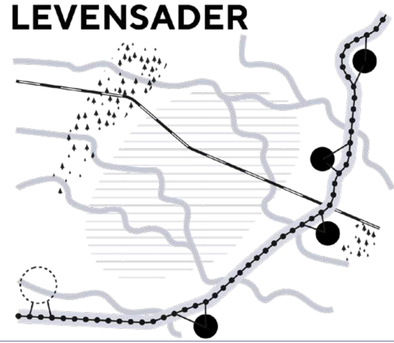
5 De electra-infrastructuur ligt als een ring om het gebied. Daardoor zijn de aansluitafstanden lang én is de capaciteit op het net te beperkt is waardoor de energietransitie op het platteland van de centrale Achterhoek beperkt wordt.

6 Mate van bereikbaarheid: hoofdnetwerk is o.k. (incl. RegioExpress), aanvullend vervoer optimaliseren en verfijnen; positie van A18/N18 bescheiden houden. Als de N18 volledig snelweg wordt is dit alleen maar voor doorgaand verkeer waar de A'hoek zelf niet van profiteert. Een volledige snelweg trekt ook grootschalige verstedelijking aan en zal daarmee karakter regio veranderen

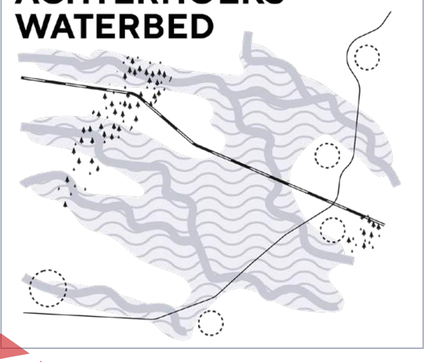
VERHAALLIJN 1.
ACHTERHOEKSE BEKEN

VERHAALLIJN 2.
DE A18 ALS LEVENSADER

VERHAALLIJN 3.
ACHTERHOEKS WATERBED

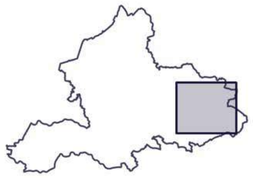

MUST

Centrale Achterhoek

INGETROKKEN

INGETROKKEN

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur

- Stations (NS)
- Spoorweg
- Dijken
- Gemeentelijke weg
- Provinciale weg
- Rijksweg
- Vaarwegen goederenvervoer

Bestaande bebouwing

- Bebouwde kom
- Bedrijventerrein

Landschap

- Water
- Oeverwallen- en stroomruggenlandschap

Hoogte (AHN 3)

- Hoog
- Laag

km
0 1,5 3
N

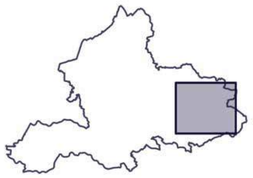
I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

provincie Gelderland

Centrale Achterhoek

INGETROKKEN

INGETROKKEN

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur
- Station NS
- Spoorweg
- Provinciale weg
- Rijksweg

Grondgebruik
- Bebouwde kom

Bedrijventerreinen
Indeling milieucode
- Licht (1 t/m 4)
- Zwaar (5 en 6)

Natuur
- Natura 2000
- Nederlands natuurnetwerk

Type landbouwbedrijven
- Akkerbouwbedrijven
- Blijvendeteeltbedrijven
- Combinatiebedrijven
- Hokdierbedrijven
- Kassen
- Melkveebedrijven
- Overige graasdierbedrijven
- Tuinbouwbedrijven

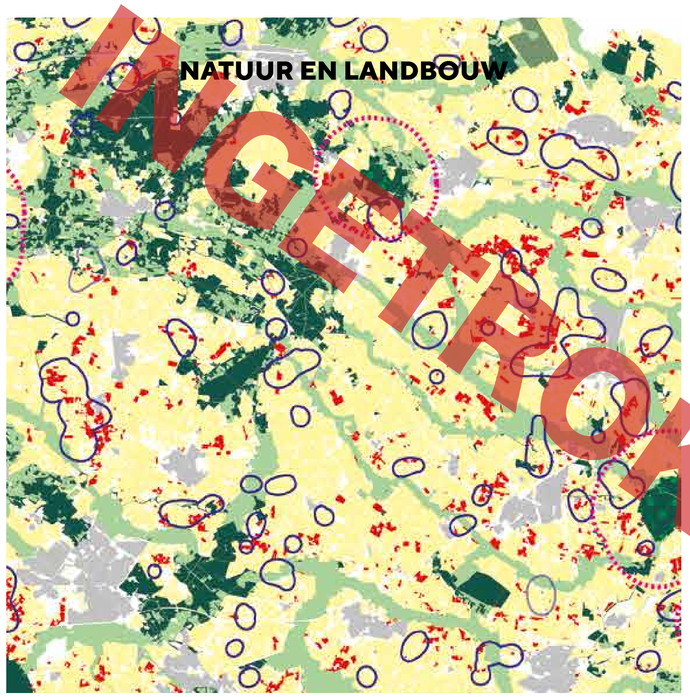
Overig
- Militair grondgebruik
- Landgoed
- Zwemlocaties recreatieplassen

km
0 1,5 3
N

I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

provincie Gelderland

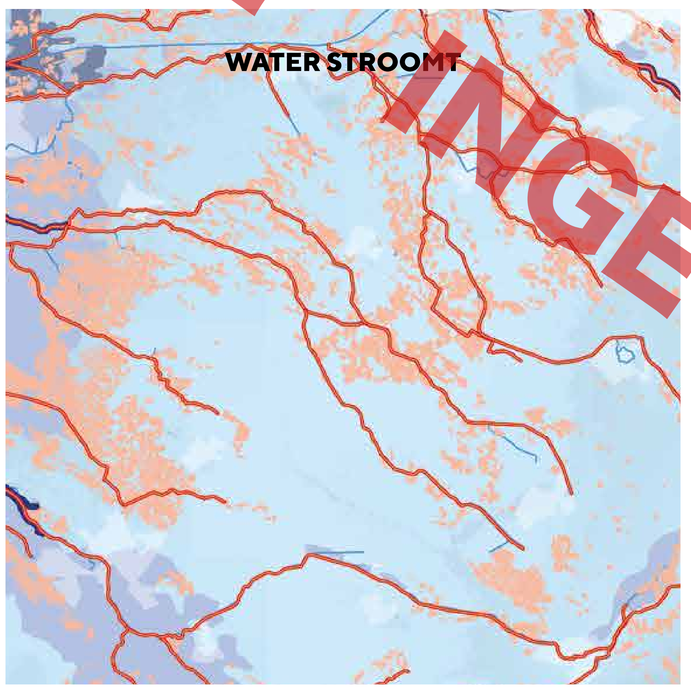
VISUALISATIE STAPELKAART
CENTRALE ACHTERHOEK

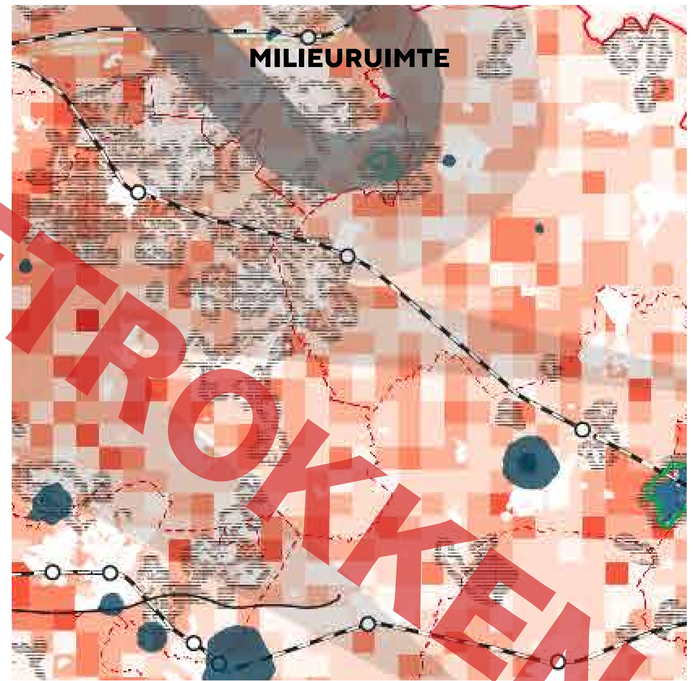

INGETROKKEN

INGETROKKEN

Focusgebied

Rivierenland-West

Kans voor grote nationale opgaven en productielandschap of bedreiging voor identiteit?

De landschappelijke lijnen en het open karakter in dit gebied bieden ruimte voor de realisatie van nationale opgaven. De A15 als logistieke en energiecorridor en de A2 als verbinding tussen Amsterdam-Utrecht-Eindhoven kruisen elkaar hier. Veel arbeidsmigranten en praktisch geschoolde arbeidskrachten werken in dit gebied. Een gebied in de uithoek van Gelderland maar centraal tussen 4 verstedelijkingsgebieden – Utrecht, Brabant, Arnhem-Nijmegen, Food Valley en Zuidelijke Randstad. Met de Hollandse waterlinie als cultuurhistorische drager. Wordt dit gebied vooral productiegebied voor Nederland of ontwikkelt ze een eigen regionale ruimtelijke kwaliteit?

MUST

FOCUSGEBIED RIVIERENLAND-WEST

UITGEWERKT
INGETROKKEN

OPGAVE VERSTEDELIJKINGSSSTRATEGIE METROPOOLREGIO UTRECHT
+125.000

STRATEGISCH WATER-VOORRAAD voor de drinkwatervoorziening

CULEMBORG
MAURIK
RHENEN
LIENDEN
KESTEREN
OCHTEN
BUREN
LOGISTIEK CLUSTER TIEL
LEERDAM
BEESD
ENSPIJK
TRICHT
DEIL
GELDERMALSEN
TIEL
WAMEL
BENEDEN-LEEUWEN
KNOOPPUNT DEIL
OPHEMERT
DREUMEL
EST
NEERIJNEN
ORIJNEN
WAARDENBURG
HELLOUW
HAAFTEN
BOVENEIND
BRAKEL
ZUILICHEM
ZALTBOMMEL
GAMEREN
ROSSUM
HEERENWAARDEN
ALPHEN
LITH
KERKDRIEL
OSS
AMMERZODEN
HEDEL
'S-HERTOGENBOSCH

OPGAVE VERSTEDELIJKINGSSSTRATEGIE ARNHEM/NIJMEGEN FOOD VALLEY
+100.000

OPGAVE VERSTEDELIJKINGSSSTRATEGIE ZUIDELIJKE RANDSTAD
+170.000

OPGAVE VERSTEDELIJKINGSSSTRATEGIE STEDELIJK BRABANT
+154.000

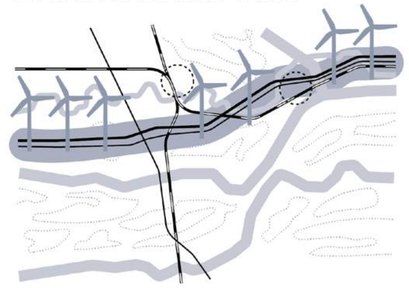
TOT 2050
+8.000
+5.000 EXTRA

0 km 2½ 5

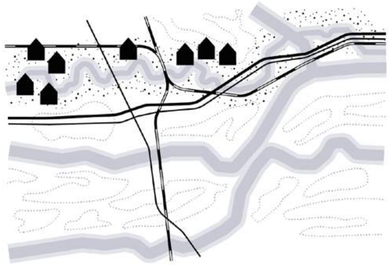
LEGENDA (1:45.000)
- plaatsen
- grasland
- bos
- landbouw
- glastuinbouw
- oeverwal
- veen
- beekdal
- uiterwaarden
- spoorwegen
- station
- autosnelwegen
- autowegen
- waterstructuren
- dijk
- delfstofwinning

A2 UTRECHT/AMSTERDAM
A15
A2 'S-HERTOGENBOSCH / EINDHOVEN
N322
A59
HOLLANDSE WATERLINIE
LEK
AMSTERDAM-RIJNKANAAL
NEDER-RIJN
LINGE
WAAL
MAAS

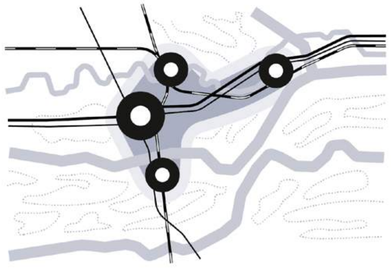
VERHAALLIJN 1.
PRODUCTIEF LANDSCHAP A15

VERHAALLIJN 2.
OEVERWALLEN, KOMMEN EN BUITENPLAATSEN

VERHAALLIJN 3.
BESTEMMING DEIL

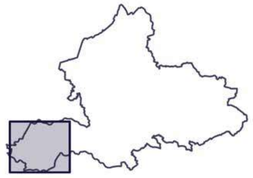

- Negatieve gevolgen van overstromingen beperken
- Techniek, innovatie en kennisontwikkeling
- Elektriciteits-voorziening
- Nieuwe zoeklocaties drinkwaterwingebieden
- Concentreren XXL logistiek
- Beter aansluiten op bodem en watersysteem
- 10% groenblauwe dooradering
- Binnenstedelijk verdichten
- Zoekgebieden zon en wind

1. Geef het systeem van de rivieren hoogwaterveilige ruimte (incl. knelpunten oplossen) gecombineerd met waterbeschikbaarheid (aanpak droogte)
2. Het best beschermde diepe grondwater van Gelderland: min. drie nieuwe drinkwaterw. van meer dan 12 miljoen m^3
3. Groenblauw raamwerk als versterking van ruimtelijke, landschappelijk en ecologsiche structuur
4. Hét verkeerskruispunt van NL (A15 coridor/A2 corridor), met druk om dit logistiek uit te buiten.
5. Het gebied als de binnentuin, gelegen tussen de stedelijke gebieden van Utrecht, Gorinchem, Den Bosch, Arn-Nijm, FV-zd)
   - Verstedelijking in en rond hoofdkernen met levendige centra (positie Tiel?)
   - Ruimte voor starters
   - Uitloopgebieden inrichten, met versterken landschappelijke kwaliteit
   - Koester de waarden van Nieuwe Hollandse Waterlinie
   - Hightech (glas)landbouw, Fruitdelta, combineren met grondgebonden natuurinclusieve veehouderij
   - Groenblauwe dooradering, meer aandacht voor natuurontwikkeling binnendijks
6. Ruimte voor grootschalige en duurzame energiewinning, incl. Verhoogde aandacht voor duurzame vervoersmodaliteiten
7. Kwaliteiten gebied staan onder druk door logistieke functies (ook in de fruitteelt) en doordat dit steeds meer de open kommen inzakt.
8. Gebied verdient sociaal-economisch aandacht (bijv. Evenwichtige bevolkingsopbouw Tiel). Veel economie met arbeidsmigranten.
9. Enerzijds gebied met veel waarden (rivieren, dijken, Linge, historische stadjes, H. Waterlinie). Anderzijds gebied met grootsch. bovenregionale functies (infrastr., logistiek, energie, glas etc.).
10. Centrale vraag: wat voor een gebied wil je zijn.

MUST

Rivierenland-West

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur

- Stations (NS)
- Spoorweg
- Dijken
- Gemeentelijke weg
- Provinciale weg
- Rijksweg
- Vaarwegen goederenvervoer

Bestaande bebouwing

- Bebouwde kom
- Bedrijventerrein

Landschap

- Water
- Oeverwallen- en stroomruggenlandschap

Hoogte (AHN 3)

- Hoog
- Laag

km
0 1,5 3
N

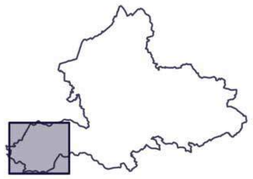
I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

provincie Gelderland

INGETROKKEN

Rivierenland-West

INGETROKKEN

Legenda

Provincie Gelderland

Infrastructuur
- Station NS
- Spoorweg
- Provinciale weg
- Rijksweg

Grondgebruik
- Bebouwde kom

Bedrijventerreinen
Indeling milieucode
- Licht (1 t/m 4)
- Zwaar (5 en 6)

Natuur
- Natura 2000
- Nederlands natuurnetwerk

Type landbouwbedrijven
- Akkerbouwbedrijven
- Blijvendeteeltbedrijven
- Combinatiebedrijven
- Hokdierbedrijven
- Kassen
- Melkveebedrijven
- Overige graasdierbedrijven
- Tuinbouwbedrijven

Overig
- Militair grondgebruik
- Landgoed
- Zwemlocaties recreatieplassen

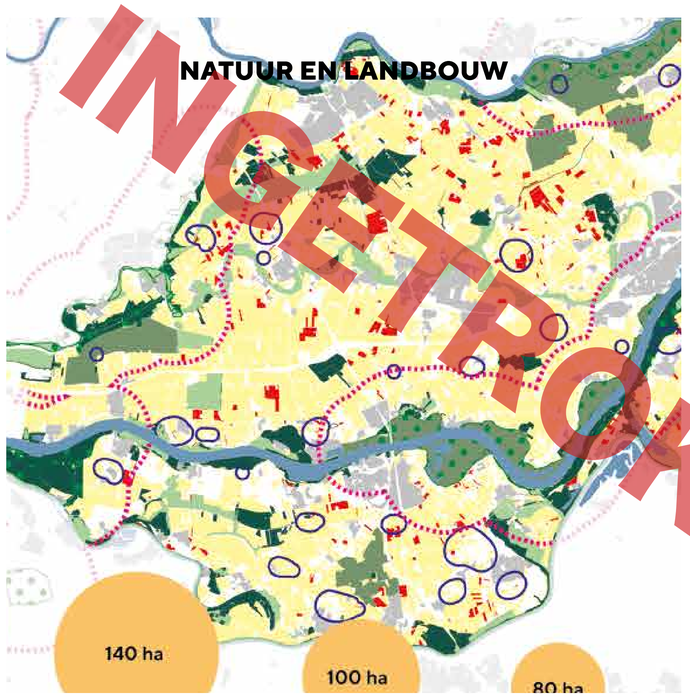
km
0 1,5 3
N

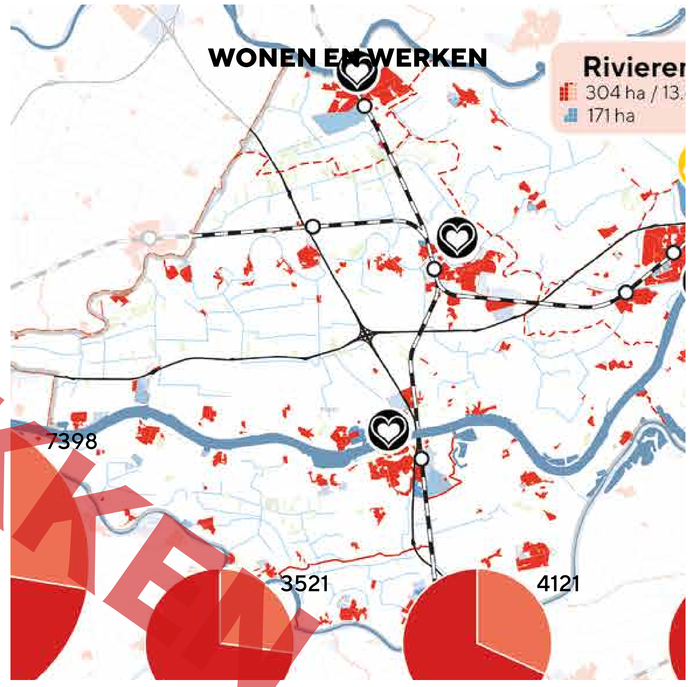
I&A DATA | 2202 3559 | 18-3-2022

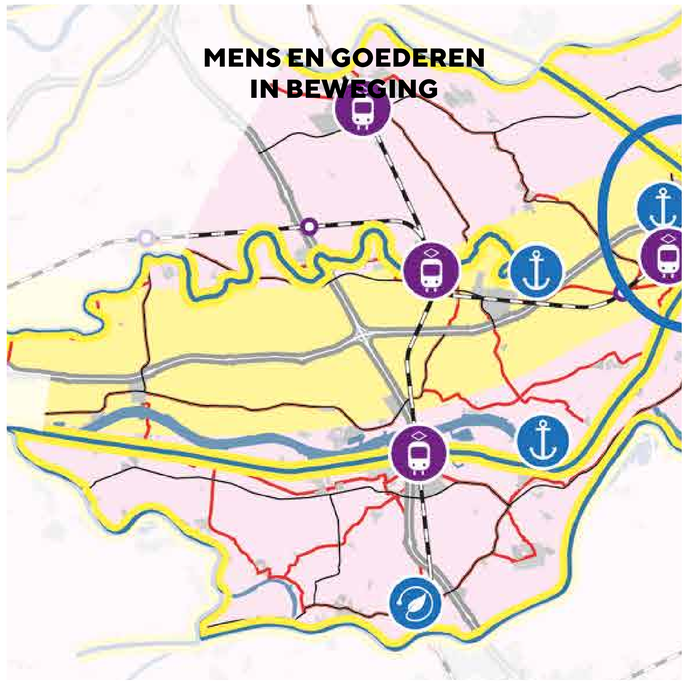
provincie Gelderland

VISUALISATIE STAPELKAART
RIVIERENLAND-WEST

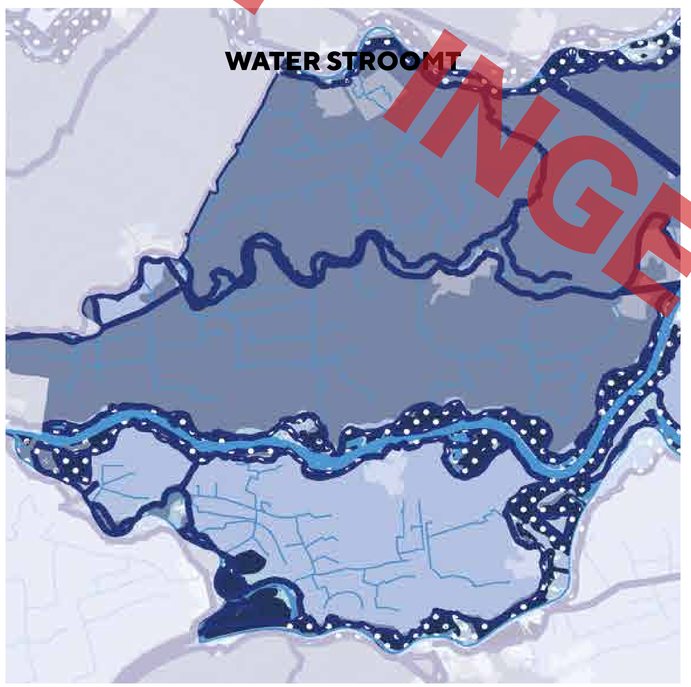
INGETROKKEN

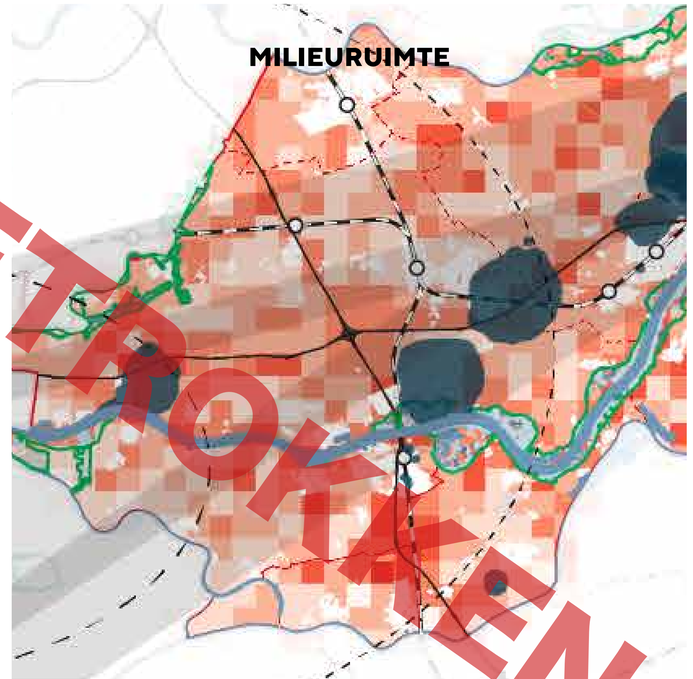

INGETROKKEN

OPMAAT VOOR HET RUIMTELIJK PERSPECTIEF GELDERLAND

De gebundelde kaarten voor de zeven focusgebieden functioneren als bouwstenen voor de lopende planprocessen en trajecten. Bouwstenen om integrale denkrichtingen te agenderen, om in afzonderlijke trajecten verder te exerceren. Te beschouwen als aansporingen om vooral ruimtelijke en gebiedsgerichte vraagstukken, soms met sectorale insteek, met een brede blik aan te vliegen. De perspectiefschetsen geven aanzetten daartoe en verdienen in bredere verbanden te worden bediscussieerd. Bovenal bevordert deze manier van denken over de ruimtelijke inrichting van Gelderland de verschillende stedelijke en landschappelijke kwaliteiten van de provincie te versterken en Gelderland mooier te maken!

Maar bovenal zijn de zeven focusgebieden ook een oefening voor de verdere uitwerking van het Ruimtelijk Perspectief voor heel Gelderland. Met de startfase RPG 1.0 (najaar 2021) en deze tussenfase van zeven focusgebieden (1e kwartaal 2022) staan we aan het begin van het 'echte werk'. In de pas met de planning van het Ministerie voor VRO zal in 2022 verder gewerkt worden aan Ruimtelijk Perspectief voor heel Gelderland en haar te onderscheiden regio's: hoofdrichtingen, scenario's, ruimtelijke (gids)principes. Uitmondend in het maken van keuzes, zorgvuldig en voortvarend!

Noties voor Ruimtelijk Perspectief Gelderland 2.0

Uit de tussenfase van zeven focusgebieden is een aantal gevolgtrekkingen te maken. Noties om mee te nemen naar het 'echte werk'. Inhoudelijke noties die naar boven zijn gekomen tijdens onze interne gebiedsateliers en andere tussentijdse beraadslagingen.

Het lijkt erop dat het Ruimtelijk Perspectief Gelderland de volgende bewegingen gaat samenbrengen.

1. Een helder beeld van wat voor samenleving we willen zijn, als provincie in geheel en in haar onderdelen, en welke waarden deze samenleving belangrijk vindt. Met versterkte aandacht voor de governance, leefbaarheid en burgerschap. Het gaat richting een inclusieve samenleving. Gelderland is van iedere Gelderlander en iedere bezoeker moet kunnen genieten van wat de provincie te bieden heeft.

2. Een sterk besef van gezonde bodem- en watersystemen als leidend principe voor de inrichting van de Gelderse leefomgeving. De druk op de bodem neemt toe door bijvoorbeeld geothermie en drinkwaterwinnen. Dit vraagt om een ruimtelijke ordening van de bodem.

3. Groot enthousiasme voor het groenblauwe raamwerk, een aantrekkelijk visitekaartje van Gelderland en uitnodiging voor een toekomstbestendige ruimtelijke ontwikkeling.

4. Een rijkdom aan landelijke gebieden die staan voor de transformatieopgaven uitmondend in het combineren of zoneren van opgaven en functies. Rekening houdend met de kwaliteiten van het landschap en natuur. Dit vraagt nadrukkelijk om keuzes maken!

5. De energietransitie vraagt om meer dan windmolens en zonnepanelen op daken. De versterking van het electriciteitsnetwerk is hierbij cruciaal.

6. Een focus op groene en klimaatpositieve verstedelijking, wat een aantrekkelijk vestigingsklimaat oplevert voor burgers en bedrijven, in alle Gelderse streken en gebieden.

7. Over de volle provinciale breedte telkens inzetten op bereikbaar maken en houden van steden, streken en regio's. Daarbij de kracht van knooppunten onderkennend

Naar een inclusieve samenleving in balans en rijk geschakeerd

Nogal betekenisvolle vragen: wat voor samenleving willen we zijn, wat voor regio wil je zijn en wat voor stad, dorp, streek, gemeente wil je zijn? Welke provinciale samenleving willen we vormen en uit welke delen bestaat de provincie? Waar willen verschillende gebieden voor staan wat betreft economie, vestigingsklimaat, verstedelijking, leefbaarheid, bereikbaarheid, klimaatadaptatie, veiligheid en gezondheid, landschappelijke en ruimtelijke waarden, erfgoed, identiteit en mentaliteit. Wat bindt Gelderland als provincie en waar onderscheiden de verschillende regio's zich van elkaar?
Het gaat richting een inclusieve samenleving in balans. Gelderland is van iedere Gelderlander en iedere bezoeker moet kunnen genieten van wat de provincie te bieden heeft. Gelderland is een thuis voor vele doelgroepen en draagt bij aan goede huisvesting van vluchtelingen, arbeidsmigranten en kenniswerkers. Dit vraagt om het juiste draagvlak voor voorzieningen, betaalbare woningen en uitstekende recreatieve voorzieningen. Een verstedelijking in harmonie met zijn omgeving. Het Ruimtelijk Perspectief 2.0 gaat de uitdagende vraag aan: 'wie willen we zijn'; voor heel Gelderland en haar onderdelen. Het krachtenveld, per regio en van de daaronder liggende gebieden, is daarbij van belang en heel specifiek posities van grondeigendom.

Bodem & watersysteem als leidend principe

Bodem & watersysteem leidend laten zijn betekent dat we inzicht (gaan) hebben in vijf hydrologische en ecologische systemen:

1. Veluwe (stuwwallencomplex plus flanken)
2. Montferland (stuwwalcomplex plus flanken)
3. Rijk van Nijmegen (stuwwalcomplex plus flanken)
4. Achterhoek (uitgestrekt dekzandlandschap)
5. Rivierengebied (riviervlakten van Maas en Rijn en Rijntakken, zie ook Panorama Gelderse Rivieren)

En hoe deze systemen sturing geven aan het gewenste grondgebruik en de evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Voorbeeld voor de Achterhoek: indien je kiest voor de verhoging van de grondwaterstand en beekdalontwikkeling dan is dit ook richtinggevend voor andere ruimtelijke ontwikkelingen/transities in het gebied (landbouw, wonen, recreatie).
Met name de grote en kleinere wateren in Gelderland (rivieren, laaglandrivieren, kanalen, beken, weteringen, en sloten tot in de kleinste haarvaten) vormen een markant patroon dat structuur en dynamiek geeft aan de inrichting van de Gelderse leefomgeving. Door de bank genomen zal er meer ruimte voor water nodig zijn, zoals natte laagtes, buffers,

INGETROKKEN

beekdalen, nevengeulen en verbrede oevers. Het bodem- en watersysteem is de bakermat voor klimaatadaptatie en biodiversiteit. Naast het patroon van grote en kleine wateren is het reliëf van Gelderland een belangrijke structuurdrager. Met name de gradiënten van hoog naar laag, de flanken rondom complexen van stuwwallen zijn interessante gebieden voor talrijke functies zoals wonen, natuurontwikkeling, water, recreatie en natuurinclusieve landbouw.

Groenblauw raamwerk als dragende structuur

Mede op basis van de bodem & watersystemen is voor heel Gelderland een groenblauw raamwerk te ontwerpen, bestaande uit o.a. de volgende structuren:

- Het patroon van grote en kleine wateren
- Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelzones
- Landgoederen en zones van landgoederen en buitenplaatsen
- Landschapsparken
- Patronen van markante landschapselementen

Het groenblauw raamwerk is de dragende structuur om de landschappelijke kwaliteiten van Gelderland te ervaren en vormt de basis voor hoge ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie en groene verstedelijking. Aan het raamwerk dient actief te worden ontworpen. Met name in de te verstedelijken regio's moeten we zorgen dat de verstedelijking gepaard gaat met investeringen in groen. Het groenblauwe raamwerk is het visitekaartje van Gelderland en de uitnodiging van de provincie om er te verblijven, te investeren en van te genieten.

Koester de rijkdom aan landelijke gebieden

Gelderland wordt gekend door haar uitgestrekte landelijk gebieden; de variaties daarin wat betreft landschapstypen, agrarisch cultuurgronden, natuurterreinen en erfgoed. Maar ook het gebruik van het 'platteland' voor recreatie, defensie, delfstof-, energie- en drinkwaterwinning. Het landelijk gebied is ook het terrein waar verspreide stedelijke functies van wonen, werken en voorzieningen een plek hebben. Maar bovenal vormt de noodzakelijke landbouwtransitie een uitdagende opgave waar het landelijk gebied voor staat, in relatie tot de bestaande bebouwde gebieden. Gebiedsspecifieke perspectieven moeten uitsluitsel gaan geven welke kant het op gaat met de verschillende landbouwsectoren. Hoofdtrend is natuurinclusieve kringlooplandbouw, zo mogelijk aangevuld met ruimte voor korte ketens en nieuwe teelten. Niet zozeer gericht op bulkproductie als wel op kwaliteitsproductie. Een andere trend is de hightech land- en (met name) tuinbouw, gericht op kennisintensieve productie. Overal geldt een meer op bodem- en watersystemen afgestemd agrarisch grondgebruik. Daar waar 'water wordt opgezet' inzetten op nieuwe waterrobuuste teelten. Daar waar natuurherstel nodig is, als gevolg van bovenmatige stikstofdepositie, zal sterke herstructurering van de veehouderij uitgangspunt zijn, vooral in de overgangsgebieden rond Natura2000 gebieden. Het gaat om beëindigen, verplaatsen of transformeren van de niet-grondgebonden veehouderij. Het is aan te bevelen om per gebied nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen.

De energietransitie vraagt niet alleen om ruimte maar ook om slimme netwerken

De energietransitie vraagt om meer dan windmolens en zonnepanelen op daken. De versterking van het elektriciteitsnetwerk is hierbij cruciaal. Denk hierbij bijvoorbeeld aan kabels die meer elektriciteit kunnen transporteren en onderstations die de elektriciteit van het hoogspanningsnet kunnen omzetten naar het gebruiksniveau (en vice versa). Door deze netwerken te versterken kunnen bedrijven gebruik maken van schone energie en kunnen leveranciers van schone energie bijdragen aan een groener en schoner Gelderland.

Vizier op groene en klimaatpositieve verstedelijking

Heel Gelderland heeft te maken met verdergaande verstedelijking. Soms intensief en dynamisch, soms bescheiden maar noodzakelijk. In alle gebieden moet gezocht worden naar een goede balans tussen binnen- en buitenstedelijke oplossingen. Meer dan voorheen dient verstedelijking meer te zijn dan 'stenen stapelen'. In lijn met verschillende verstedelijkingsstrategieën betekent stedenbouw ook landschapsbouw. Met het ontwikkelen van steden en dorpen zal ook gewerkt worden aan een aantrekkelijk landschap dat bijdraagt aan het vestigingsklimaat: de groene contramal van de stad, aansluitend op het groenblauw raamwerk. Bij uitstek geschikt voor recreatieve uitloopgebieden in de vorm van metropolitane stadsparken en landschapsparken.

Inzetten op optimale bereikbaarheid

Nadenkend over de provincie als geheel (en haar ruimere context), haar te onderscheiden regio's, streken en gebieden, komt de vraag op hoe bereikbaar willen we zijn, voor wie en voor wat? Met welke intensiteit, met welke modaliteit? Waarbij zowel sprake kan zijn van aantrekkende als van wegstromende bewegingen. In het algemeen het verschil tussen dynamische positie van een gebied en ligging in de luwte. We kijken dan zowel naar bereikbaarheid over de weg met de auto, de fiets, de bus en lopend en via het spoor met de trein.

Voor delen van Gelderland, bijvoorbeeld Achterhoek, kan bewust worden ingezet om de bereikbaarheid van deze streek slim te optimaliseren: het hoofdnetwerk is af, maar de haarvaten met nieuwe mobiliteitsconcepten bedienen. Om Gelderland bereikbaar en haar leefomgeving gezond te houden is het essentieel om locatiekeuzes voor wonen, werken en voorzieningen beter af te stemmen op het mobiliteitsnetwerk. Met name knooppunten (hubs) bieden kansen. Het zijn meer dan gewone overstappunten. Het zijn ook plekken die vanwege hun uitstekende bereikbaarheid geschikt zijn voor wonen, werken en voorzieningen.
Als provincie onderkennen we eveneens de kracht van netwerken en corridors. We willen daarbij de impact van infrastructuur op de omgeving beperken en mensen en goederen verleiden tot de schoonste en slimste manier van reizen.

INGETROKKEN